

Η ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΙΡΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (2-9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2001)

Μέσα σὲ ιδιαίτερα θερμὸ κλίμα πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὶς 2 ὡς τὶς 9 Νοεμβρίου 2001 ἡ ἐπίσημη εἰρηνικὴ ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου. Ὁ σεπτὸς Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἀφίχθηκε στὸ ἀεροδρόμιο «Ἐλευθέριος Βενιζέλος» τῶν Σπάτων μὲ τὴν πτήση 120 τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας στὶς 5.15' μ.μ. τῆς Παρασκευῆς 2 Νοεμβρίου συνο-

κ. Χριστοδούλου στὸ ὁποῖο ἐπιβιβάσθηκε καὶ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἀναστάσιος, ἡ ὁποία κατευθύνθηκε στὸ ξενοδοχεῖο «Μεγάλη Βρεταννία», ὅπου κατέλυσε ὁ ὑψηλὸς φιλοξενούμενος καὶ ἡ ἀκολουθία του.

Στὶς 7 μ.μ. τελέσθηκε στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν ἐπίσημη Δοξολογία γιὰ τὴν ἀφιξὴ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων. Ἀνάμεσα στοὺς δύο Προκαθήμενους ἀνταλλάχθηκαν θερμὲς προσφωνήσεις. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος τόνισε χαρακτηριστικὰ:

Σήμερον, Σᾶς ὑποδεχόμεθα ὡς Προκαθήμενον τῆς ἀδελφῆς καὶ ὁμόρου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, μετὰ ἀπὸ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν, ἀφ' ἧς ἀνελάβετε τὸ Πηδάλιον Αὐτῆς ἐν μέσῳ δεινοτάτου κλύδωνος ἢ μᾶλλον κατόπιν ἰσχυροτάτου ἀνέμου καὶ καταστρεπτικῆς λαίλαπος. Σᾶς ὑποδεχόμεθα κατόπιν μακρᾶς ἀναμονῆς διὰ «τὸ λαλῆσαι στόμα πρὸς στόμα», ὅχι διότι ἔπαυσε καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ἡ μεταξὺ ἡμῶν καὶ Ὑμῶν ἀρίστη καὶ ἐγκάρδιος ἐπικοινωνία ἀλλ' «ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη». Καὶ ὄντως ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι πεπληρωμένη, διότι ἀξιούμεθα ὡς Προκαθήμενος πλέον τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς ὁποίας προήλθετε καὶ ἦτις κανχᾶται καὶ ἀγάλλεται διὰ τὸ ἐκλεκτὸν Τέκνον τῆς, νὰ Σᾶς ὑποδεχόμεθα μετὰ τῆς Θεοφιλοῦς καὶ Τιμίας Ὑμῶν Συνοδείας κατὰ τὴν πρώτην ἐπίσημον ἐπίσκεψίν Σας εἰς Αὐτὴν τὴν καλουμένην Εἰρηνικὴν, πραγματοποιουμένην εἰς ἐποχὴν οὐ μόνον εἰρηνικὴν μὴ δυναμένην νὰ χαρακτηρισθῇ, ἀλλ' ἀντιθέτως τελούσαν ὑπὸ τὸ κράτος καὶ τὸ φάσμα μιᾶς γενικευμένης πολεμικῆς ἀπειλῆς καὶ βιοῦσαν τὰ τραγικὰ ἀποτελέσματα τῆς βίας, τῆς τρομοκρατίας, τῆς μισαλλοδοξίας καὶ τοῦ εὐτελισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ ἀξιοπρεπείας.

Πὰ τὴ σημασία τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Μακ. κ. Ἀναστασίου στὴν Ἐκκλησίᾳ μας ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος ὑπογράμμισε μεταξὺ ἄλλων:

Τοῦ κ. **Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ**

Τακτικοῦ μέλους τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς
Τύπου, Δημοσίων Σχέσεων καὶ Διαφωτίσεως,
Διευθυντοῦ ἐφημ. «Ἡ Ἀλήθεια»

δεύομενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες Βερατίου κ. Ἰγνάτιο, Κορυτσᾶς κ. Ἰωάννη, τοὺς Αἰδ. Πρωτοπρεσβυτέρους π. Ἰωάννη Trebicka καὶ Κοσμά Prifti καὶ τοὺς Ἱερολ. Διακόνους κ. Κωνσταντῖνο Tuda καὶ Νικόλαο Hyka.

Στὸ ἀεροδρόμιο τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ὁ ὁποῖος προσῆλθε καὶ τὸν ἐναγκαλίσθηκε θερμὰ στὴν κλίμακα τοῦ ἀεροσκάφους. Ἦταν παρόντα ἐπίσης στὴν ὑποδοχὴ τὰ μέλη καὶ ὁ Ἀρχιερατὴς τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλώνων κ. Θεολόγος, ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Ἀγαθόνικος, ὁ Πρόεδρος τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων Σεβ. Μητροπολίτης Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος μετὰ τῶν μελῶν τῆς, ὁ ἐν Ἀθήναις Πρόεδρος τῆς Ἀλβανίας κ. Robo Kastriot, ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτειακοὶ ἐκπρόσωποι καὶ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες.

Σχηματίστηκε αὐτοκινητοπομπὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ αὐτοκίνητον τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου

Ἡ σημερινή συνάντησις ἡμῶν τυγχάνει ἐξόχως σημαντική, μάλιστα δὲ ἱστορική διότι διὰ πρώτην φορὰν ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, ἐν ἔτει 1937, Προκαθήμενος Αὐτῆς ἐπισκέπτεται ἐπισήμως τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, σηματοδοτεῖ δὲ τὴν ἑναρξιν μιᾶς νέας περιόδου εἰλικρινοῦς καὶ ἐποικοδομητικῆς συνεργασίας μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν ἀπολύτῳ ἐνότῃ καὶ ἀμοιβαίᾳ ἐμπιστοσύνῃ. Εἰς καιροὺς ὡς προείπομεν δυστήνους καὶ χαλεπούς, ὡς οἱ σημερινοί, ἐπαφαί τοιαύτης πνευματικῆς δυνάμεως, ὡς ἡ ἐπικοινωνία τῶν ταγῶν τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συμβάλλουν ἔτι περαιτέρω εἰς τὴν σύσφιγξιν τῶν ἀδελφικῶν δεσμῶν μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν ἀλλὰ καὶ δίδουν τὸ πλέον ἐλπιδοφόρον μήνυμα τῆς θεοδωρήτου ἐν πνεύματι Χριστοῦ συμμαχίας ὄλων τῶν ἀγωνιζομένων τέκνων τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας Αὐτοῦ.

Ἡ ἐπομένη ἡμέρα τοῦ Σαββάτου 3 Νοεμβρίου ἦταν ἀφιερωμένη σὲ ἐπισκέψεις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, ἰδρύματα καὶ τὴν Ἱ. Μονὴ Παντοκράτορος Νταοῦ Πεντέλης. Τὸ πρωῒ στίς 9.30 ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἐπισκέφθηκε στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος καὶ τὸν συνόδευσεν στίς ἐπισκέψεις ποὺ πραγματοποιοῦσε στὸ Κέντρο Ἀποκαταστάσεως Δυσπροσαρμόστων Ἀτόμων «Δάμαρις» στὴν Ἀνοιξή Κηφισιάς καὶ στὴ Στέγη Κατακοίτων Γερόντων στὸ Λόφο Σκουζέ. Ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος συναντήθηκε μὲ τοὺς τροφίμους, τοὺς ὁποίους εὐλόγησε καὶ ἐπιδαιψίλευσε μὲ τὴν πατρικὴ ἀγάπην του. Ἦσαν παρόντες ὁ Πρωτοσύγκελλος Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Θωμᾶς Συνδοινός, ὁ Διευθυντὴς τῆς «Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Κωνσταντῖνος Ἀνδρουλάκης καὶ οἱ ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες.

Τὸ μεσημέρι ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου γεῦμα στὸ ἀθηναϊκὸ «Plaza Hotel» μὲ ἐκλεκτοὺς προσκεκλημένους.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος μετέβη στὴν Ἱ. Μονὴ Παντοκράτορος Νταοῦ Πεντέλης, ὅπου χοροστάτησε στὸ ἱστορικὸ καθολικὸ τῆς (12ου αἰῶνα) στὸν Μεγάλον Ἑσπερινὸ τοῦ Σαββάτου καὶ παρακάθησε σὲ δείπνο ποὺ παρατέθηκε στὴν τράπεζα τῆς Ἱ. Μονῆς πρὸς τιμὴν του. Μεταξὺ τοῦ Μακ. κ. Ἀναστασίου καὶ τῆς Καθηγουμένης Στυλιανῆς ἀνταλλάχθηκαν ἐγκάρδιες προσφωνήσεις καὶ ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Ἀρχιεπισκοπικὴ καὶ Συνδοκὴ Θεῖα Λειτουργία

Τὸ πρωῒ τῆς Κυριακῆς 4 Νοεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος χοροστάτησε στὸν Ὁρθρον ποὺ ἐψάλη στὸν Καθεδρικὸ Ναὸ Ἀθηνῶν καὶ προέστη μὲ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὴν Ἀρχιεπισκοπικὴ καὶ Συνδοκὴ Θεῖα Λειτουργία, ποὺ τελέσθηκε στὴ συνέχεια. Σὲ προσφώνησίν του πρὸς τὸν Μακ. κ. Ἀναστάσιο ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος ἀνέφερε:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τιράνων, Δυρραχίου καὶ Πάσης Ἀλβανίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Ἀναστάσιε, τὴν ὕμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Σήμερον ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ τὸν ὅλον συγκροτοῦσα θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας, ἡμᾶς συνήγαγε πρὸ τοῦ Ἁγίου καὶ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου, ὅπου ἀγγέλων παρισταμένων, στολὰς περιβεβλημένων λαμπράς, τὸ Θυσιαστήριον κυκλούντων καὶ κάτω νεύοντων θύεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ τυθεὶς ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Σήμερον τὰ ἄνω τοῖς κάτω συνεορτάζει ὅτι ἡ ἐν τῷ κλεινῷ ἄστει, τῷ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης παιδευτῇ ῥίῳ συνεκλεκτῇ, ἡ Παύλειος δηλονότι Καθέδρα τῶν Ἀθηνῶν ἐν μέσῳ ἔχει τὸν Μακαριώτατον θεοφίλητον καὶ λαοφίλητον οἰακιστὴν τῆς ἐν τῷ πελάγει τῶν θλίψεων πλεούσης δολιχηρέτμου ὀλκάδος τῆς Ἀλβανικῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἀπαστράπτοντα ἄγγελον τὸν καθήμερον ἐπὶ τὸ μνημεῖον τῆς ἑνεκα ἀπηνούς καὶ ἀντιθέου διωγμοῦ διὰ τὸ πάντμιν καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῦ Τρισαγίου Θεοῦ ὄνομα καθευδούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τὸν διασαλπίζοντα

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος μετὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο στὸν καθεδρικοὸ Ναὸ Ἀθηνῶν, ὅπου ἐνῆλθε δοξολογία γιὰ τὴν ἄφιξη τοῦ πρώτου (Φωτ. Χρ. Μπόνη).

ὅτι διασκορπισθέντων τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ φυγόντων ἀπὸ προσώπου Αὐτοῦ τῶν μισούντων Αὐτόν, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἀνέστη.

Σήμερον μετὰ τοῦ φερωνύμου τῆς πανευφροσύνου καὶ ζωηφόρου Ἀναστάσεως πολυφιλήτου Ἀδελφοῦ ἡμῶν, γενόμεθα τοῦ ἐνὸς Ἄρτου, ὅστις ἐστὶ Σῶμα Χριστοῦ καὶ τοῦ ἐνὸς Ποτηρίου, τοῦ περιέχοντος τὸ καινὸν τῆς ἀμπέλου γέννημα, ὃ ἐστὶν Αἷμα Χριστοῦ τὸ ἐκχυθὲν ἐκ τῆς ἀκηράτου Αὐτοῦ πλευρᾶς καὶ πληροῦν ἡμᾶς εἰς πάντας ἀρμούς, εἰς νεφρούς, εἰς καρδίαν.

Ἡ κοινὴ αὕτη παρουσία καὶ προσευχὴ καὶ μετοχὴ ἡμῶν εἰς τὴν θεοτίμητον ταύτην Εὐχαριστιακὴν Σύναξιν δεικνύει τὴν ἐξ ὕψους ἐπίσκεψιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Ἡ Εὐχαριστία, Μακαριώτατε καὶ περιπόθητε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, ὡς θυσία εἶναι ἡ θυσία τοῦ Γολγοθᾶ συνεχιζομένη καὶ ἐφαρμοζομένη, καθ' ὅσον ὁ Σωτὴρ ὡς θύτης ἅμα καὶ θῦμα προσφέρει

τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα Αὐτοῦ ὑπὸ τὰ εἶδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου. Διὰ τὴν θυσίαν ταύτην ἡ τοῦ Κυρίου Τράπεζα εἶναι τὸ Θυσιαστήριον, ὡς εἶρηται παρὰ τοῦ μυστολέκτου Ἀποστόλου Παύλου «ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες» (Εβρ. 13,10).

Εἰς τὸ Θυσιαστήριον τοῦτο πάρεστιν αὐτὸς ὁ Χριστός. Ὅθεν διὰ τῆς πραγματικῆς καὶ οὐσιώδους παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ἔχομεν ἐν αὐτοῖς “αὐτὸ τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου τεθεωμένον”, “οὐχὶ ἄρτον λιτόν, ἀλλ' ἡνωμένον θεότητι”, χωρὶς αἱ δύο ἐν τῷ Χριστῷ φύσεις νὰ συγγέωνται εἰς μίαν, ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον παραμένουσι “μία μὲν τοῦ σώματος, τῆς δὲ ἡνωμένης αὐτῷ θεότητος ἑτέρα· ὥστε τὸ συναμφοτέρον οὐ μία φύσις, ἀλλὰ δύο”. Ἐχομεν λοιπὸν παρόντα τὸν Χριστόν, ὅπως ἤδη ζῇ δεδοξασμένος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ “ὅσοι μετέχομεν τοῦ Σώματος, ὅσοι τοῦ Αἵματος ἀπογενόμεθα τούτου”, “ἐκείνου τοῦ ἄνω καθημένου, τοῦ προσ-

κινουμένων παρὰ τῶν ἀγγέλων, τοῦ τῆς ἀκηρά - του δυνάμεως ἐγγύς, τούτου ἀπογευόμεθα” (Δα - μασκηνοῦ, μνημ. ἔργ. Δ’ 13 Μ. 94, 1148-1149 καὶ Χρυσοστ. ὁμιλ. εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσ. 3 παρ. 3 Μονφ. 11, 24).

Ἐξ αὐτῆς τῆς κοινωνίας ὁ πιστὸς ἐνοῦται μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ ἐκπηγάζουσαν καὶ διατηρουμένην νέαν ζωὴν τῆς χάριτος. Αὐτὸς ὁ Κύριος ἐβεβαίωσε περὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ὅτι “ἀληθῶς ἐστὶ βρωσις” καὶ περὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ὅτι “ἀληθῶς ἐστὶ πόσις”. Καὶ “ὥσπερ ὁ ἄρτος σῶματι κατάλληλος” εἰς τὸ συντηρεῖν καὶ ἐνισχύειν τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, “οὕτω καὶ ὁ Λόγος τῇ ψυχῇ ἀρμόδιος”. Καὶ ὁ “ἄρτος ὁ οὐράνιος καὶ τὸ ποτήριον σωτηρίου ψυχὴν καὶ σῶμα ἀγιάζοντα εἰς πᾶσαν ἡμῶν τὴν σύστασιν ἀναδίδονται εἰς ὠφέλειαν σώματος καὶ ψυχῆς”. Ὡς δὲ ἄνευ ἄρτου καὶ ὕδατος καὶ τῆς ἄλλης τοῦ σώματος τροφῆς ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ διατήρησις τῆς σωματικῆς ζωῆς, οὕτω καὶ “ὁ μὴ τρώγων” τὸν οὐράνιον ἄρτον καὶ “μὴ πίνων τὸ αἶμα τοῦ Κυρίου οὐκ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ” καὶ ἄνευ τῆς σαρκὸς τοῦ Κυρίου “ζῆν οὐκ ἔνι” (Κυ - ρίλ. Ἱεροσ. Μυστ. Κατηχ. Δ’ παρ. 5 καὶ Ε’ παρ. 12, Μ’ 33 1100 καὶ Χρυσοστ. εἰς τὸν Ἰωάν. ὁμιλ. 47 παρ. 2 Μ’ 59, 265).

Εἶναι, ἐπομένως, φυσικόν, ὡς πᾶς τις δύναται νὰ κατανοήσῃ, “ὁ τρώγων τὴν ἁγίαν σάρκα τοῦ Χριστοῦ”, νὰ ἐνισχύεται καὶ νὰ προκόπῃ εἰς τὴν νέαν ζωὴν τῆς χάριτος, ἀφ’ οὗ “ἔχει ἡ σὰρξ ἐν αὐτῇ τὸν Λόγον κατὰ φύσιν ὄντα ζωὴν” καὶ “ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἐναποκρύπτει τὴν ζωὴν ταύτην ἐν ἡμῖν ἀφανίζων φθορὰν” (Κυρίλ. εἰς τὸν Ἰωάν. βιβλ. VI, Μ 73, 581). Διὰ τῆς Εὐχαριστίας οἱ πιστοὶ “τὴν ζωὴν τρώγουσι, τὴν ζωὴν πίνουσι”, ὡς λέγει ὁ Ἱερὸς Ἀὐγουστίνος. “Τρώγε τὴν ζωὴν, πίνε τὴν ζωὴν· θὰ ἔχῃς τὴν ζωὴν καὶ ἀκεραία ἐστὶ ἡ ζωὴ”, ἡ ἐκ τοῦ μυστηρίου μεταδιδόμενη (Sermo CXXXI, 1, M.L. 38, 729). Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπο - φαίνεται ὅτι “καὶ τὸ κοινωνεῖν καθ’ ἐκάστην ἡμέ - ραν καὶ μεταλαμβάνειν τοῦ ἁγίου Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ καλὸν καὶ ἐπωφελές. Τίς γὰρ ἀμφιβάλλει, ὅτι τὸ μετέχειν συνεχῶς τῆς ζωῆς, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ζῆν πολλαχῶς” (Μ. Βασίλ.

Ἐπιστ. 93, πρὸς Καισαρίαν πατρικίαν, Μ’ 32, 484).

Οἱ κοινωνοῦντες τοῦ τεθεωμένου σώματος τοῦ Κυρίου θὰ γευθῶσι τοῦ κοινοῦ ποτηρίου τοῦ θανάτου, ἡ ὑπερφυσικὴ ὁμως ζωὴ, ἡ ἐντεῦθεν εἰς αὐτοὺς μεταδοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κυρίου, θὰ συνεχι - σθῇ (Π. Ν. Τρεμπέλα, Δογματικὴ, τ. Γ 215). Καὶ ὅπως ὁ Κύριος ἀνέστη καὶ πάλιν ἐνδοξος, οὕτω καὶ αὐτοὶ δὲν θὰ ἀναζήσωσι ἀπλῶς, ἀλλὰ θὰ ἀνα - λάβωσιν ἀθάνατον σῶμα μεταβεβλημένον καὶ ἀφωμοιωμένον πρὸς τὸ ἐκ τοῦ τάφου ἀναστὰν καὶ ἐνδόξως εἰς τοὺς οὐρανούς ἀναληφθὲν σῶμα τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀνάστασις τῶν σωμάτων ἔσται βε - βαίως κοινή. Ἀλλ’ ἡ ἐνδοξος καὶ μακαρία ἀθανα - σία οὐ μόνον τῆς ψυχῆς ἀλλὰ καὶ τοῦ σώματος ἔσται κληρὸς μόνον ἐκείνων, ἐν τοῖς ὁποίοις “ὁ Κύριος διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς”, τῆς ὑπ’ αὐτῶν ἀξίως μετεχομένης, “ἐναποκρύπτει τὴν ζωὴν καὶ ὥσπερ τι σπέρμα ἀθανασίας ἐντίθησι”, “καθάπερ εἴ τις σπινθήρα λαβὼν ἀχύροις ἐγκαταχώννυσσι πολλοῖς, ἵνα σωζόμενον ἔχῃ τὸ τοῦ πυρὸς σπέρ - μα” (Κυρίλ. Ἀλεξ. εἰς τὸν Ἰωάν. βιβλ. VI, Μ 73, 581).

Τὴν μακαριότητα τῆς κοινωνίας ταύτης τῆς διὰ τῆς Ἀναστάσεως καινῆς ζωῆς, ἥντινα ἀπολαμ - βάνομεν εἰς ἐκάστην Εὐχαριστιακὴν Σύναξιν, γεύεται σήμερον ἐντονώτερον παντὸς ἄλλου, Μα - καριώτατε καὶ περιπόθητε ἀδελφέ, ἡ καθ’ Ὑμᾶς ἄχρι προσφάτως δεδιωγμένη ἔνεκεν τῆς δικαιοσύ - νης τοῦ Θεοῦ καὶ φοινηχθεῖσα διὰ τὴν πίστιν Αὐτοῦ Ἀγιοτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη ἐσταυρώθη φέρουσα ἐπὶ τὸ πρό - σωπον Αὐτῆς τὸν ἐξ ἀκανθῶν στέφανον τοῦ μαρ - τυρίου καὶ «οὐκ εἶχεν εἶδος, οὐδὲ κάλλος”. Τὸ μέ - γεθος τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ ἐγεύθησαν πλέον παντὸς ἄλλου οἱ ἐν τῇ Νοτίῳ, κυρίως, Ἀλβανία διαβιοῦντες ἀδελφοὶ ἡμῶν, οἵτινες μετὰ γενναίου φρονήματος ἔμειναν στερεῶς εἰς τὴν πατρῶαν πί - στιν.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας λοιπὸν ἐσταυρώθη καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐχάρησαν οἱ μισοῦντες καὶ προση - λώσαντες Αὐτήν ὅτι προσεκύλισαν λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου.

Ἀλλ’ ὁμως, τῇ ἐπιφωσκούσῃ, τῇ κλητῇ καὶ ἁγίᾳ ἡμέρᾳ ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος ἵνα ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ, οὐρανόθεν ἐπέμφθη ἡ

*Ὁ Μακ. Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας κ. Χριστόδουλος καὶ κ. Ἀναστάσιος στὸ ἴδι -
αίτερο Γραφεῖο τοῦ πρώτου στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν.*

Ἑμετέρα Μακαριότης καὶ ἦν ἡ ἰδέα Ὑμῶν ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα Ὑμῶν λευκὸν ὥσει χιῶν ἵνα σαλπίσῃτε ἐν σάλπιγγι ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς τὴν Ἀνάστασιν τῆς κατ' Ἀλβανίαν Ἀγιωτάτης Μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας, μεθ' ἧς κοινωνοῦμεν ἅπαντες καὶ σήμερον εἰς τὸ ποτήριον τῆς ζωῆς “τὸν ποτιμώτατον οἶνον τοῦ Θεοῦ, ὃς ἐξίστησι ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐνθουσιᾶν ποιεῖ καὶ μεθύ -
ειν μέθην οὐκ ἀλόγιστον ἀλλὰ θεῖαν” (Ὡριγ. Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάν., Α, XXX, ΒΕΠ, 11, 274).

Τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν εὗρετε εἰς κατάστασιν νεκρώσεως, τὴν ὁποίαν προεκάλεσεν ὁ πολυετής διωγμός. Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ὅμως, ἐπέτρεψεν ὅπως μετὰ τὰς ἀγωνίας καὶ τὰς ταλαιπωρίας τοῦ Ἀλβανικοῦ Λαοῦ συμβάλῃτε εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀνασυγκρότησιν αὐτῆς.

Εἰς τοὺς πέντε μόνον ἡλικιωμένους Κληρικούς τῆς παλαιότερας γενεᾶς διὰ τῶν ἱερῶν χειροτο -
νιῶν προσεθέσατε ἑκατὸν δέκα νέους κατέχοντας

μόρφωσιν Λυκειακὴν ἢ Πανεπιστημιακὴν ὡς καὶ τῆς Ὁρθοδόξου θεολογικῆς Ἀκαδημίας “Ἀνάστα -
σις” ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἀνελλιπῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1992.

Διὰ τῆς ὁργανώσεως Τεχνικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἀνηγγέρθησαν ἐκ θεμε -
λίων 74 Ἱεροὶ Ναοί, ἀνεστηλώθησαν 5 Ἱεραὶ Μο -
ναὶ καὶ 65 Ἱεροὶ Ναοὶ - Μνημεῖα καὶ ἐπεσκευά -
σθησαν ὑπὲρ τοὺς 130 Ἱεροὶ Ναοί. Ὡσαύτως ἀνη -
γέρθησαν καὶ ἀνακατεσκευάσθησαν τὸ συγκρό -
τημα τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἀγίου Βλασίου πλησίον τοῦ Δυρραχίου, ἡ Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Τιράνων, αἱ Ἱεραὶ Μητροπό -
λεις Ἀργυροκάστρου, Κορυτσᾶς, Βερατίου, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Λύκειον Ἀργυροκάστρου, τὸ Διαγνωστικὸν Ἱατρικὸν Κέντρον, ὡς καὶ κτίρια διὰ νηπιαγωγεῖα, κλινικάς, ἐργαστήρια κ.ἄ. Διὰ τοῦ οἰκοδομικοῦ αὐτοῦ ἔργου ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας συμβάλλει καὶ εἰς τὴν

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος στὸ Κ.Α.Δ.Α. “Δάμαρις” τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας προσφέρουσα ἐργασίαν εἰς ἑκατοντάδας ὑπαλλήλων, εἰς δεκά - δας τοπικῶν ἐταιρειῶν, εἰς ἑκατοντάδας ἐργατῶν· δυνάμεθα ἵνα εἰπώμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνα - δειχθῇ εἰς ἓκ τῶν πλέον ἀξιολόγων ἐπενδυτῶν τῆς Ἀλβανίας.

Εὐρύτατον τυγχάνει καὶ τὸ κοινωνικὸν - φι - λανθρωπικὸν ἔργον τὸ ὁποῖον ἀνεπτύξατε. Εἰς τὰ Τίρανα λειτουργεῖ τὸ Διαγνωστικὸν Κέντρον “Εὐαγγελισμὸς” εἰς ἐξαόροφον κτίριον, ἐνῶ πο - λυιατρεῖα καὶ ὀδοντιατρικὴ μονὰς ἐξυπηρετοῦν τὰς πόλεις καὶ τὰς κόμας. Πρὸς τούτοις ἀνεπτύ - χθησαν, ἐπιτυχῶς, προγράμματα ἀγροτικά, ὑδρεύσεως, ὑγιεινῆς, οἰκιακῆς οἰκονομίας καὶ κα - τασκευῆς καὶ ἐπιδιορθώσεως τοῦ ὁδικοῦ δικτύου.

Τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἔργον δὲν στερεῖται δυσκο - λιῶν. “Διὰ δακρῶν καὶ θλίψεων πολλῶν” κα - λεῖσθε ἵνα λατρεύσητε τὸν Θεὸν καὶ διακονήσητε τὸν ἄνθρωπον. Εἰς τὴν Ἀλβανίαν συνηντήσατε κε -

καυμένας καὶ χέρσους τὰς ψυχὰς, καχυπόπτους τὰς συνειδήσεις. Ὁ Ὑμέτερος λόγος μεστὸς τῆς ἀληθείας, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς ἀγάπης ὅστις κατε - τέθη μετ’ εἰλικρινοῦς διαθέσεως, ἦλθεν ὡς αὔρα ἀγιοπνευματικῆ, δροσίζουσα τὸν ἄννυδρον κό - σμον ἐνὸς ἐμπεριστάτου λαοῦ. Εἰς αὐτὸ συνήρρη - σεν καὶ ἡ Ὑμετέρα στάσις ἔναντι τῶν Μουσουλμά - νων. Πρὸς αὐτοὺς ἀπευθύνθητε ἄμοιρος μισαλλο - δοξίας, ἐμπλεως χριστιανικῆς φιλανθρωπίας καὶ σεβασμοῦ: “Επείνασα καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν... ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με”. Τὸ λέντιον τῆς Ὑμετέρας διακονίας συνέδραμε πλέον τῶν 25.000 Κοσοβάρων προσφύγων. Φῶς ταῖς τρίβοις καὶ λύ - χνος τοῖς ποσὶν Ὑμῶν ὑπῆρξεν ἡ Ὑμετέρα πεποί - θησις ὅτι “τὸ λάδι τῆς θρησκείας δὲν πρέπει ἀπὸ καμιά πλευρὰ νὰ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ ἀνάβουν οἱ συγκρούσεις, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐπουλῶνονται οἱ πληγές καὶ νὰ γαληνεύουν οἱ καρδιές”.

Μακαριώτατε,

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος στὴ Στέγη Κατακοίτων Γερόντων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἔχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι τὸ θεοκίνητον καὶ θεοφιλέστατον τοῦτο ἐκκλησιαστικὸν ἔργον θέλει δώσει πλουσίους τοὺς καρποὺς αὐτοῦ πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ στηρίζει τοῦ ἔμπεπιστευμένου Ὑμῖν λογικοῦ ποιμνίου, προσφέρω - μεν εἰς Ὑμᾶς τὴν ποιμαντορικὴν ταύτην ῥάβδον ἵνα ποιμαίνετε αὐτὸ ἐπὶ πλεῖστα ἔτη καὶ διαβ - βαιούμεν Ὑμᾶς ὅτι ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος θέλει σταθῇ κυρηναϊκῶς εἰς τὸν ἀνάντην αὐτὸν Ὑμέτερον δόλιχον ἀναμένονσα ὅπως συ - νενυφρανθῇ Ὑμῖν ὁρῶσα τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ πεμ - φθεῖσαν δόξαν τῆς κατ' Ἀλβανίαν Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας, τῆς κεκοσμημένης διὰ τῆς ἱεραῆς μορφῆς τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἱερομάρτυρος, ἱσαπο - στόλου καὶ διδάχου τοῦ Γένους ἡμῶν Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ ἐπὶ τὴν λυχνίαν τῆς οἰκουμένης τε - θείσης καὶ φωτιζούσης “ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς” καὶ διακηρυττούσης “ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός”.

Στὴν ἀντιφώνησή του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος

Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος εἶπε:

Μακαριώτατε, λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδα - στε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, κύριε Χριστόδουλε, Σεβασμιώτατοι, Προσφιλέ - στατοι, ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφές ἐν Κυρίῳ,

Εὐλογητὸς “ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ” (Β' Κορ. 4,6).

Μὲ ἰδιαίτερη θέρη τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς Ἁγίας Τριάδος κατηύγασε καὶ πάλι τὴν ὑπαρξή - μας καθὼς ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς κατ' Ἀλβανίαν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶχε τὴν εὐλογία νὰ συλ - λειτουργήσῃ στὸν μεγαλοπρεπῆ αὐτὸν Ἱερὸ Ναὸ μαζί μὲ τὸν Θεοτίμητο Προκαθήμενο τῆς Ἀγιωτά - της Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοὺς ἐκλεκτοὺς Ἱε - ράρχας, καὶ τὸν εὐσεβέστατο Κλῆρο καὶ λαὸ της. “Εἴη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον”.

Κάθε Θεία Λειτουργία, εἴτε τελεῖται σὲ ὑπέρο -

χους χώρους, ὅπως ὁ ναὸς αὐτός, εἴτε σὲ ταπεινούς καὶ ἐρειπωμένους ναοὺς –ὅπως τὸ ζήσαμε πρόσφατα στὴν Ἀλβανία–, εἴτε σὲ φτωχικὲς καλύβες τῆς Ἀφρικῆς, ἔχει τὸ ἴδιο, κοινό, μυστικὸ μεγαλεῖο. Πυρήνας του παραμένει ἡ ἀνάμνηση τῆς προσφορᾶς τοῦ Κυρίου στὸ Μυστικὸ Δεῖπνο, τοῦ Σταυροῦ, τῆς Ἀναστάσεως, τῆς εἰς οὐρανὸν ἀναβάσεως, τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου Αὐτοῦ παρουσίας· ἡ κοινωνία τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ φωτισμὸς τῆς ὑπάρξεώς μας μὲ τὸ ἀνέσπερο φῶς τῆς θείας χάριτος καὶ δόξης.

Ὅταν ὁμως λειτουργεῖ κανεὶς στὴν Ἀθήνα, αὐθόρμητα ἡ σκέψη στρέφεται στὸν Ἀπόστολο τῶν ἔθνων, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν πῶς συνεκτικὸ τρόπο μίλησε γιὰ τὸ “μυστήριον τοῦ Χριστοῦ” (Κολοσ. 4:3) στὸν Ἀρειο Πάγο. Ἐκεῖ, ὅχι ἀπλῶς ἔθιξε ἀλλὰ καὶ καθόρισε αἰώνια κριτήρια γιὰ τὴ λύση θεμάτων πού ἐξακολουθοῦμε νὰ ἀντιμετωπίζουμε καὶ σήμερα. Ἐπισημαίνω τρία: Πρῶτον, τὸ θέμα ἔθνος καὶ οἰκουμένη. Δεύτερον, πολιτιστικὴ παράδοση καὶ συνεχὴς ἀνανέωση. Τρίτον, παρὸν καὶ “ἔσχατα” γιὰ κάθε ἄνθρωπο καὶ γιὰ ὅλο τὸν κόσμο.

1. Ἡ οἰκουμενικὴ διάσταση καὶ προοπτικὴ δὲν εἶναι κάτι πού σήμερα ἀνακαλύφθηκε μὲ τίς πολλές συζητήσεις περὶ παγκοσμιοποιήσεως. Ἦδη, στὸ σύντομο κείμενο πού περιεκτικὰ μᾶς διέσσωσε ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ἀναφέρονται μὲ σαφήνεια καὶ ὡς ἐννοια καὶ ὡς λέξη, τὸ ἔθνος καὶ ἡ οἰκουμένη. Ὁ Θεὸς “ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρὸσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν” (Πράξ. 17:26). Σὲ μεταγενέστερες ἐποχὲς δὲν ἔλειψαν διάφορες παρερμηνεῖες αὐτῆς τῆς πρωταρχικῆς ἀλήθειας. Ἡ παλαιὰ βιβλικὴ ἀρχή, “μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστι Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ” (Ψαλμ. 32:12), ἐρμηνεύθηκε μὲ ἐθνικιστικὰ κριτήρια πού ἀναδύθηκαν στὸν 19ο αἰώνα.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ καὶ ἰδρυτὴς τῶν εὐχαριστιακῶν κοινοτήτων στίς περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος, ἐπανελάβε ὅτι “ὁ Θεός, ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ” (στích. 24), Αὐτὸς δίδει “πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν καὶ τὰ πάντα· ἐποίησε ἐξ ἐνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων” (στích. 25-26). Ὅλα τὰ ἔθνη ἀνήκουν στὴν ἴδια ἀνθρωπότη -

τα, πού πλάστηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο Δημιουργό. Κανέ - να ἔθνος, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ πόσο θρησκεύεται, δὲν ἔχει ἀποκλειστικότητα στὴν ἄπειρη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Μετὰ μάλιστα τὴ σταυρικὴ θυσία καὶ τὴν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, κάθε διαχωρισμὸς μετὰ τῶν ἀνθρώπων καταργεῖται καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας Του ἀποβλέπει στὸ νὰ “εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμετοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου” (Εφεσ. 3:6). Ἡ Ἐκκλησία λοιπόν, “ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ (τοῦ Χριστοῦ), τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου” (Εφεσ. 1:23), ἔχει ἀνέκαθεν παγκόσμιον ὀρίζοντα καὶ αὐτὸ καλούμεθα ἰδιαίτερα, τόσο οἱ ποιμένες ὅσο καὶ οἱ θεολόγοι, νὰ τὸ ἐνισχύσουμε στὴ συνείδηση κάθε πιστοῦ καὶ κάθε λαοῦ. Ὅ,τι συμβάλλει στὴν οὐσιαστικὴ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων πρέπει νὰ ἐνισχυθεῖ.

Ἡ παγκοσμιότητα δὲν ἔρχεται στίς μέρες μας ἀπ’ ἑξῶ. Βλάστησε μέσα στὸν χώρο τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος ὡς οἰκουμενικότητα καὶ ἀναπτύχθηκε κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ Ὁρθοδοξία στὸ ὄραμά της ὑπῆρξε οἰκουμενικὴ. “Ὁ Θεὸς τὰ νῦν (καὶ αὐτὸ ἀρχίζει ἀπὸ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους καὶ φθάνει μέχρι σήμερα γιὰ νὰ συνεχισθεῖ στὸν αἰῶνα) παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν” (στích. 30). Ἡ προοπτικὴ εἶναι παγκόσμια. Δὲν ἀφορᾷ μόνο ἓναν λαό, μερικὸν ἀνθρώπων ἐκλεκτῶν· “ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίναι τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ” (στích. 31).

Δὲν αἰφνιδιαζόμαστε λοιπόν σήμερα μὲ τὴν δικασίαν αὐτὴ τῆς προσεγγίσεως τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀνησυχούμε βεβαίως γιὰ τίς κατευθύνσεις πού μπορεῖ νὰ λάβει καὶ τὴν ἐκμετάλλευση ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος ἀπὸ ὁμάδες ἰδιοτελῶν ἀτόμων, αἰχμαλώτων στὰ ἐγωκεντρικά τους κίνητρα. Πρόκειται γιὰ μιὰ πιθανὴ καταστροφή. Ἀλλὰ δὲν ἔχει νόημα νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι εἶναι ἐναντίον τῆς θυέλλης. Τὸ ζητούμενο εἶναι, πῶς θὰ προετοιμασθεῖ γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴ θύελλα πού ἔρχεται καὶ νὰ ὁδηγήσει σωστὰ τὸ πλοῖο μέσα στὰ ἐπικίνδυνα κύματα καὶ ρεύματα.

2. Καὶ τώρα, δυὸ λόγια γιὰ τὸ δεύτερο θέμα: Πολιτιστικὴ παράδοση καὶ συνεχὴς ἀνανέωση. Ὁ

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ αἰσθήματα ἀδελφικῆς ἀγάπης.

ρηξικέλευθος Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν στάθηκε μὲ εὐλαβικὸ σεβασμὸ στὰ ἐπιτεύγματα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ δὲν δίστασε νὰ τὰ τοποθετήσει μέσα στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, νὰ τὰ ἐντάξει μέσα στὴ βιβλικὴ παράδοση. “Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμεν, ὥς καὶ τινες τῶν καθ’ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν” (στίχ. 28). Μία σαφὴς παραπομπὴ στὸν Ἄρατο (Φαινόμενα, 5).

Τὴν ὥρα ποῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τολμᾷ νὰ ἀρθρώσει τὴ χριστιανικὴ πρόταση στὴν πρωτεύουσα τοῦ ἀρχαίου πνευματικοῦ κόσμου, ὁ ἑλληνικὸς κόσμος—ὅπως ἔχουν ἐπισημάνει πολλοὶ στοχαστὲς—εἶχε διανύσει μιὰ ἐκπληκτικὴ πορεία πνευματικῆς ἀναπτύξεως μὲ θαυμαστὴ ἀξιοποίηση τοῦ λόγου ὥς καθολικῆς καὶ ἀνωτέρας ἀξίας. Φθάνοντας ὕστερα ἀπὸ μιὰ φωτεινὴ τροχιά στὸ σῶμα τῆς λογικῆς, εἶχε ἀρχίσει νὰ διαβλέπει ὅτι

πέρα ἀπὸ αὐτὴν ἐκτείνεται ὁ ἀνεξερεύνητος χῶρος τοῦ Ἀρχήτου. Καὶ νὰ συνειδοτοποιεῖ ὅτι σ’ αὐτὸ τὸν χῶρο ἦταν ἀδύνατο νὰ διεισδύσει μὲ τίς δικές του δυνάμεις. Σ’ αὐτὴ τὴν ἔντονη ἐσωτερικὴ λαχτάρᾳ γιὰ νέες ἐξερευνήσεις, γιὰ νέα δημιουργία ἔρχεται ἡ παρέμβαση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Μέχρι τότε, ἡ ἑλληνικὴ διανόηση εἶχε στηριχθεῖ καὶ ἀναδιπλωθεῖ στὴ σύλληψη τοῦ ἀνθρώπου ὡς σκεπτομένου ὄντος, ποῦ συνειδητοποιεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸν γύρω του κόσμον μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς λογικῆς του. Γιὰ τὸν Παῦλον, ἡ βασικὴ στροφὴ, ἡ “μετάνοια” τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει νὰ γίνῃ πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀπροσπέλαστης γιὰ τὸν νοῦ ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποία ἀπεκάλυψε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. “Τοὺς μὲν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν” (στίχ. 30). Ἡ ἀνάγ-

Οί Προκαθήμενοι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν στὴν αἴθουσα τελετῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπου ἔγινε ἡ παρασημοφόρηση τοῦ Μακ. κ. Ἀναστασίου μὲ τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

κη τῆς μετανοίας θὰ παραμείνει συνεχής, μόνιμη πηγὴ ἀνανέωσης. Γιὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο τελικὸ κριτήριό παραμένει ἀκριβῶς ὁ σταυρωθεὶς καὶ ἀναστὰς Ἰησοῦς, βάσει τοῦ παραδείγματος καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ ὁποῖου ὁ Θεὸς “μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ” (στῖχ. 31).

Ὁ Παῦλος δὲν ἀνησύχησε ἂν χαμογέλασαν καὶ χλεύασαν τὸ ἐπαναστατικὸ μῆνυμά του. Ὁ Ἀπόστολος φύτευσε στὴν καρδιά τοῦ ἀρχαίου πολιτισμένου κόσμου μιὰ ἀλήθεια. Ἦξερε ὅτι αὐτὴ ἔκρυβε μιὰ ἐκπληκτικὴ δυναμικὴ ἀναπτύξεως καὶ πολιτισμοῦ. Οὔτε καὶ διανοήθηκε νὰ τὴν ἐπιβάλλει πολιτικὰ ἢ στρατιωτικά, ὅπως θὰ ἔκανε ἀργότερα, ὅστερα ἀπὸ 7 αἰῶνες κάποιος ἄλλος, ἰδρυτὴς θρησκείας. Οἱ μεγάλες ἀλήθειες δὲν χρειάζονται τεχνικὴ στήριξη. Ριζώνουν ἀθόρυβα καὶ καρποφοροῦν μακροπρόθεσμα. Τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας θὰ μείνει πάντοτε νὰ εἶναι φορέας ἀλήθειας καὶ ζωῆς ἐν Χριστῷ, χωρὶς διάθεση ἐπιθετικότητας,

ὅπως συμβαίνει σὲ ἄλλα θρησκευτικὰ συστήματα.

3. Κάθε Θεία Λειτουργία μᾶς ἐπαναποθετῇ στὴν προοπτικὴ ποὺ ὁ Παῦλος καθόρισε σχετικὰ μὲ τὸ “παρὸν” καὶ “τὰ ἔσχατα”. Μὲ τὸ “τὰ νῦν” καὶ τὴν “ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην”. Τὸ προσωπικὸ παρὸν, τὸ παρὸν τοῦ λαοῦ μας, τῆς περιοχῆς, τοῦ κόσμου, μᾶς ἀφορᾷ ἄμεσα. Καὶ ἡ Εὐχαριστιακὴ κοινότητα, ἡ συναγμένη στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι, καλεῖται νὰ δώσει ὅ,τι πιὸ πολύτιμο ἔχει.

Ἡ Ὁρθοδοξία πρέπει νὰ παραμείνει φορέας πνευματικῆς ἐλευθερίας, παρηγοριᾶς καὶ ἐλπίδος στὸν σύγχρονο κόσμο. Φιλάνθρωπη, στὴν ἀρχικὴ ἔννοια τοῦ ὄρου. Γεμάτη συμπόνια καὶ ἀνυπόκριτη ἀγάπη γιὰ τὸν κάθε ἄνθρωπο, ἰδιαίτερα τὸν εὐρισκόμενο σὲ ἀνάγκες καὶ στενοχωρίες, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς, φυλῆς, χρώματος, φύλου, θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τὸν ἀδικούμενο ἢ διωκόμενο λόγῳ κοινωνικῶν ἢ πολιτιστικῶν διαφορῶν.

Ἀπὸ τὴν παρασημοφόρηση τοῦ Μακ.κ. Ἀναστασίου μετὸν Μεγαλόσταυρο τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο.

Ὑποστηρίζοντας ἀνεπιφύλακτα τὴν ἰσότητά ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ χρέος τῆς ἀδελφосύνης. Καλεῖται νὰ ἔρχεται ἀρωγὸς πρὸς πάντα ἄνθρωπον, μάλιστα τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ τὸν ἐλάχιστο ἀδελφόν, τὸν ὁποῖο διάφοροι κατὰ τόπους καὶ θέσεις ἰσχυροὶ ὑποτιμοῦν καὶ περιφρονοῦν. Ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ταγμένη νὰ τονίζει τὴν ἀξία καὶ τὸ κάλλος τοῦ ἁγίου βίου καὶ νὰ καλλιεργεῖ πρὸς σωπα ἐλεύθερα πὺν μὲ τὸ ἥθος, τὸν χαρακτήρα, τὸ δημιουργικὸ τοὺς πνεῦμα ἀννυφώνουν τὸν ἑαυτό τοὺς καὶ τὴν κοινωνία.

Στὶς διαφορὲς ἀναστατώσεις, στὶς παγκόσμιες κοινωνικὲς καὶ πολιτικὲς ἀνακατατάξεις πὺν μᾶς τρομάζουν, τὸ βλέμμα μας ἡρεμεῖ καθὼς εἶναι στραμμένο πρὸς τὸ τέλος, τὴ βεβαιότητα ὅτι ἡ ἱστορία δὲν ἐξελίσσεται ἐρήμην Ἐκείνου στὸν ὁποῖο ἔχει δοθεῖ “πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς” (Ματθ. 28:18), ὁ ὁποῖος καὶ θὰ ἔλθει “κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ”. Οἱ χριστιανοὶ ἐπ’

οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ παρασυρθοῦμε ἀπὸ τὴ μέθοδο τοῦ ἀντιπάλου, τὴν ἐπιθετικότητα καὶ τὴν ἐκδικητικότητα, ἀλλὰ ὀφείλουμε σταθερὰ νὰ εἴμαστε παράγοντες δικαιοσύνης. Τὸ ἄλλο ὄνομα τῆς δικαιοσύνης λέγεται ἀνάπτυξη, ἀνάπτυξη γιὰ ὅλους, μέσα στὸν τόπο μας, ἔξω ἀπὸ τὸν τόπο μας. Ἡ Ἑλλάδα σήμερα ἔχει ἀποκτήσει προνομακὴ θέση στὰ Βαλκάνια, καὶ ἐν πολλοῖς στὸν κόσμῳ· ἐπὶ 20 αἰῶνες δέχεται τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ὅσο ἐλάχιστες ἄλλες χώρες· ὅμως, ἡ ὁποία - δὴποτε δωρεὰ τοῦ Θεοῦ παρέχεται γιὰ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ χρέους τῆς ἀγάπης καὶ τῆς δικαιοσύνης στοὺς ἄλλους πὺν τίς στεροῦναι. “Παντὶ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ καὶ ζητηθήσεται παρ’ αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθετο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν» (Λουκ. 12:48).

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία πὺν ἀναπτύχθηκε στὸν χώρο τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς πολιτείας δὲν ἔπαυσε νὰ ἀναδεικνύει μιμητὲς τοῦ Ἀποστόλου

Παύλον. Μιά τέτοια υπέροχη φνισιογνωμία στήριξε την Όρθοδοξία σέ χρόνια κατασκότεινα, στα μέρη όπου εκτείνεται ή σημερινή άλβανική πολιτεία. Ό άγιος Κοσμάς ό Αϊτωλός, ό όποιος, πιστός στο ίεραποστολικό πνεύμα και ήθος του Άποστόλου των έθνων, μετέφρασε σέ άλλες συνθήκες και σέ άλλες εποχές την άποστολική παράδοση. Δέν έμεινε σέ γενικότητες. Περπάτησε, αγάπησε, οργάνωσε την Όρθοδοξία σέ διάφορα σημεία της Βαλκανικής, ιδίως στις περιοχές όπου ανεπτύσσο - ντο τά σύνορα μεταξύ Όρθοδοξίας και Ισλάμ. Η διδαχή, τó φωτεινό παράδειγμα και τó μαρτύριό του στήριξαν την πίστη στις καρδιές όσων άντε - ξαν την πίεση από τους άλλεπάλληλους διωγ - μούς. Ό σκληρότερος όλων διωγμός, ό όποιος ξεριζώσε κάθε δομή εκκλησιαστική, έλαβε χώρα κατά την περίοδο του 1967-1990. Εύτυχώς, χάριτι Θεού, με πρωτοβουλία του Οίκουμενικού Πα - τριαρχείου ή Αυτοκέφαλος Έκκλησία της Άλβα - νίας κατά την τελευταία δεκαετία άνεβίωσε και με τή φιλόστοργη συμπαράστασή του έλαβε τή θέση της στην ανά τον κόσμο Όρθοδοξία.

Κατά την πρώτη αυτή επίσκεψη Άντιπροσω - πείας της κατ' Άλβανίαν Έκκλησίας στην Αγιοτά - τη Έκκλησία της Ελλάδος, σκεφθήκαμε άντι άλλου τινός νά φέρουμε ό,τι πιό πολύτιμο είχαμε: κάτι από τó ιερό Λείψανο του Αγίου Κοσμά. Η εύλαβική μεταφορά ενός αγίου Λειψάνου στή χώ - ρα όπου γεννήθηκε ό άγιος Κοσμάς ό Αϊτωλός άποτελεί έκφραση εύγνωμοσύνης και έλπίδας. Έλπίζουμε ότι πολλοί προσκνητές θά έμπνευ - σθοϋν από την αγία μορφή του και θά πάρουν την άπόφαση νά μιμηθοϋν τó παράδειγμά του εγκαταλείποντας την άνεση και τους δισταγμούς, για νά στηρίξουν τους πονεμένους και πεινασμέ - νους για αλήθεια και αγάπη, όπου γής. Χωρίς νά λησμονοϋν βεβαίως όσους είναι δίπλα τους ή σχε - τικά κοντά τους.

Μακαριώτατε, δεχθείτε και πάλι τις όλόψυχες εύχαριστίες μας για τις εύλογημένες ήμέρες, τις όποιες μάς χαρίζετε με την εύκαιρία της ειρηνικής αυτής επισκέψεως. Εκ βαθέων εύχόμεθα, όλοι όσοι άποτελοϋμε την άντιπροσωπεία της Όρθο - δόξου Έκκλησίας της Άλβανίας, τó Πανάγιον

Πνεύμα νά φωτίζει πάντοτε τή σκέψη Σας, νά κα - θοδηγεί τις άποφάσεις Σας, νά στηρίζει τις ένέρ - γειές Σας και νά αγιάζει όλόκληρη τή ζωή Σας, για νά οδηγείτε τον πολυτάλαντο λαό της Έκκλη - σίας της Ελλάδος σέ δημιουργική παρουσία και δράση στις κρίσιμες ήμέρες που ζοϋμε, και στην εποχή που έρχεται. Η δέσή μας συμπυκνώνεται στα λόγια του Ψαλμωδοϋ: "Κύριε, έν τώ φωτι του προσώπου σου πορεύονται και έν τώ όνόματί σου αγαλλιάσονται όλην την ήμέραν και έν τή δι - καιοσύνη σου ύψωθήσονται" (Ψαλμ. 88:16-17).

Τó μεσημέρι ό Αρχιεπίσκοπος Άναστάσιος με - τέβη στην Ι. Μονή Κοιμήσεως Πεντέλης, στο κα - θολικό της όποιας τελέσθηκε Δοξολογία για την άφιξή του. Άνταλλάχθηκαν προσφωνήσεις ανά - μεσα στον Καθηγούμενο Θεοφ. Επίσκοπο Θερ - μοπυλών κ. Ιωάννη και τον Μακαριώτατο κ. Άναστάσιο, ό όποιος ύπογράμμισε ότι μοναστικές και ίεραποστολικές αδελφότητες δέν βρίσκονται σέ αντίθεση, αλλά συναντώνται στον ίδιο σκοπό: καταγγέλλουν Ίησου Χριστό στον σύγχρονο κό - σμο. Άκολούθησε άνταλλαγή δώρων.

Κατόπιν παρατέθηκε στην Τράπεζα του Διορ - θοδόξου Κέντρου της Έκκλησίας της Ελλάδος επίσημο γεϋμα προς τιμήν του Αρχιεπισκόπου Άναστασίου από τον Μακ. Πρόεδρο της Ίερās Συνόδου Αρχιεπίσκοπο Άθηνων και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλο, στο όποιο παρακάθη - σαν τά μέλη της συνοδείας του, τά μέλη της Διαρ - κοϋς Ίερās Συνόδου κ.ά. Αρχιερείς, κληρικοί, Κα - θηγητές Πανεπιστημίου, έπικεφαλής Έκκλησια - στικών Ύπηρεσιων και Όργανισμών, ό Γεν. Γραμ - ματεϋς Όρησκευμάτων του Ύπουργείου Παιδείας Καθηγητής κ. Ι. Μ. Κονιδάρης, εκπρόσωποι από τó Ύπουργείο Έξωτερικών (Διεύθυνση Έκκλη - σιών) κ.ά. εκλεκτοί προσκεκλημένοι. Μεταξύ των δύο Προκαθημένων έγιναν θερμές προπόσεις.

Στις 9.00 μ.μ. ό Αρχιεπίσκοπος Άναστάσιος παρακάθησε σέ δείπνο, που παρέθεσε προς τιμήν του ό Πρέσβυς της Άλβανίας στην Άθήνα κ. Robo Kastriot και στο όποιο παρευρέθηκε ό Μακ. Αρχιεπίσκοπος Άθηνων και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος. Μεταξύ του Μακ. κ. Άναστασίου

Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. κ. Ἀναστασίου στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ.Κων. Στεφανόπουλο. Ἀριστερὰ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, πὺν τὸν συνόδευσε.

καὶ τοῦ Ἀλβανοῦ Πρόεβη ἀνταλλάχθηκαν θερμὲς προποσέις.

Στὴν Ἱερὰ Σύνοδο

Τὸ πρῶτὶ τῆς Δευτέρας 5 Νοεμβρίου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος μετέβη στὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Στὸν χῶρο ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλειο πύλη τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Παν. Διευθυντὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τάξεως καὶ Ἐθιμοτυπίας Ἀρχιμ. Πατρικίος Καλεώδης μὲ δύο συνεργάτες του. Μέσα ἀπὸ τὴν αὐλειο πύλη τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Παν. Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη Ἀρχιμ. Παῦλος Τσαούσογλου μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς. Εὐθὺς ἀμέσως ἐψάλι Δοξολογία γιὰ τὴν ἀφιξὴ του στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετράκη μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἀνταλλάχθηκαν μετὰξὺ

τοῦ Καθηγούμενου καὶ τοῦ Μακαριωτάτου προσφωνήσεις καὶ ἀναμνηστικὰ δῶρα.

Στὴν εἴσοδο τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀναστάσιο ὑποδέχθηκε ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου Σεβ. Μητροπολίτης Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ. Σπυρίδων, πλαισιούμενος ἀπὸ δύο Συνοδικοὺς Γραμματεῖς. Μπροστὰ στὸ Μικρὸ Συνοδικὸ τὸν ὑποδέχθηκε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος τὸν ὁποῖον πλαισίωσαν ὁ Ἀρχιγραμματεὺς Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλῶνων κ. Θεολόγος καὶ ὁ Ἀ' Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Παν. Ἀρχιμ. Ἱερόθεος Τσολιάκος. Στὸ Μικρὸ Συνοδικὸ ἐψάλισαν τὰ συνήθη τροπάρια ἀπὸ ὅλα τὰ Συνοδικὰ μέλη, τὰ ὁποῖα παρουσίασε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀναστάσιο ὁ Μακ. κ. Χριστόδουλος, ἐνῶ ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας τοῦ παρουσίασε τὰ μέλη τῆς συνοδείας του.

Στὴ συνέχεια εἰσῆλθαν στὸ Μέγα Συνοδικὸ οἱ

*Άπο τὴν ἀναγόρευση τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου σὲ Ἐπίτιμο Διδάκτορα τοῦ Πανεπι-
στημίου Πειραιῶς.*

προσκεκλημένοι Σεβ. Μητροπολίτες, Γραμματεῖς Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐπικεφαλῆς καὶ ἐργαζόμενοι στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, τὶς Οἰκονομικὲς τῆς Ὑπηρεσίης, τοὺς Ἐκκλησιαστικὸν Ὁργανισμοὺς, τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία, Καθηγητὲς Πανεπιστημίου κ.λπ., οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ καὶ τὰ μέλη τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς Συνοδείας καὶ τέλος οἱ δύο Προκαθημένοι. Τὰ προβλεπόμενα τροπάρια ἀπέδωσε χορὸς ὑπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ Πρωτοψάλτη τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν κ. Παπαδόπουλου.

Στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο ἀπονεμήθηκε ἡ ἀνώτατη Τιμητικὴ Διάκριση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Μεγαλόσταυρος τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Ἀποστόλου Παύλου, μὲ τὰ διάσημα τοῦ ὁποῖου τὸν περιέβαλε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος. Τὴν ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὸ κείμενο τοῦ

Εὐεργετηρίου Γράμματος ἀνέγνωσε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Σαλόνων κ. Θεολόγος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Μεταξὺ τῶν δύο Προκαθημένων ἀνταλλάχθηκαν προσφωνήσεις.

Κατόπιν προσῆλθαν στὸ Ἰδιαιτερο Γραφεῖο τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, ὅπου ὑπέβαλαν σεβάσματα στὸν Μακ. κ. Ἀναστάσιο οἱ προσκεκλημένοι καὶ οἱ ὑπάλληλοι τῶν Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἀκολούθησε ἐπίδοση Τιμητικῶν Διακρίσεων καὶ δώρων στὰ μέλη τῆς Ἀρχιεπισκοπικῆς Συνοδείας ἀπὸ τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ τὸν Μακ. κ. Ἀναστάσιο.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας παρατέθηκε δεξίωση στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο.

Κατόπιν ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος ἀνῆλθε στὸν τρίτο ὄροφο καὶ ἐπισκέφθηκε τὰ Γραφεῖα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπου οἱ ἐργαζόμενοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ

Οί Σεβασμιότατοι Μητροπολίτες Βερατίου κ. Ἰγνάτιος καὶ Κορινθῶς κ. Κοσμάς μετὸν Ὑπουργὸ Ἐθν. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου.

τοῦ ἐπιφύλαξαν θερμότατη ὑποδοχή. Τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀναστάσιο συνόδευε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, Πρόεδρος τοῦ Κ.Δ.Σ. καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος καὶ Θήρας καὶ Ἀμοργοῦ κ. Παντελεήμων. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος διετέλεσε ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας (1971-1992).

Κατωτέρω παρατίθεται οἱ προσφωνήσεις μετὰ τῶν δύο Προκαθημένων κατὰ τὴν πανηγυρική συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Στὴν προσφωνήσῃ του ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος εἶπε:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τιράνων, Δυρραχίου καὶ Πάσης Ἀλβανίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργὸ γὰρ τῆς ἡμῶν Μετριοτήτος, κύριε Ἀναστάσιε, τὴν Ὑμετέραν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Δοξάζοντες τὸν ἐν μιᾷ οὐσίᾳ καὶ μιᾷ δυνάμει Τριαδικὸν Πανάγιον Θεὸν εὐρισκόμεθα σήμερον μετὰ τῆς πολυφλήτου Ὑμετέρας Μακαριότητος ἐν ἀφάτῳ ἀγαλλιάσει εἰς τὸν ἱερὸν χώρον τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιοτάτης Παυλείου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν ὁποῖον συγκαλεῖται συνωδὰ τῷ ἀρχαιοπαραδότῳ ἔθει ἡ περὶ ἡμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος, δι' ἧς χάριτι τοῦ Ἀνάρχου Πατρὸς, τοῦ Συνανάρχου Υἱοῦ καὶ τοῦ Συναϊδίου Ἁγίου Πνεύματος διοικεῖται ἡ ἐν Ἑλλάδι Στρατευομένη Ἐκκλησία, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἐπιτεύξεως τοῦ κυρίου Αὐτῆς προσορισμοῦ, δηλονότι τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ Ἐκκλησία διαιωνίζει ἐπὶ τῆς γῆς τὸ ἀπολυτρωτικὸν ἔργον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καὶ παρέχει εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ μέσα οἰκειώσεως καὶ ἐπαξίας ἀπολαύσεως τῶν καρπῶν τοῦ ἔργου τούτου. Εἶναι φορεὺς καὶ χορηγὸς τῆς Χάριτος τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ προσφερομένης, ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου δὲ ἐλευθέρως

ἀναλαμβανομένης καὶ οὕτω τὴν σωτηρίαν τούτου ἀπεργαζομένης.

Ἡ ἀκλόνητος πεποίθησις περὶ τῆς μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων προέρχεται ἐξ αὐτῶν τούτων τῶν ἀκαταλύτων ἀντικειμενικῶν σωτηριολογικῶν ἐνεργειῶν τῆς ὅλης Ἀγίας Τριάδος προαιωνίως ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Αὕτη συγκροτεῖται ἱστορικῶς ἐξ ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἀναλαμβάνουν ἐν ἑαυτοῖς ἐξ ἀκοῆς “τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας”, βεβαίως οὐ μόνον πληροφοριακῶς, ἀλλὰ πραγματικῶς, ἐνεργητικῶς, βιωματικῶς, δι’ ὃ καὶ “πιστεύοντες” σφραγίζονται διὰ Πνεύματος Ἁγίου.

Οὕτω συνδέονται πρὸς ἀλλήλους ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ Πνεύματος “ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης” (πρβ. Ἐφεσ. 4, 3-6) “ἐν θρησκευτικῇ κοινωνίᾳ” καὶ λαμβάνουν ἀκατάλυτον πλέον βεβαιότητα περὶ τῆς κληρονομίας τῶν αἰωνίων καὶ ἀφθάρτων ἀγαθῶν τῆς σωτηρίας.

Ἐπὶ κεφαλῇς τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἠθέλησε ταύτην ὁ Ἰδρυτὴς Κύριος (πρβ. Ἰγνατ. πρὸς Ἐφεσ. κεφ. 3), ἵσταται ἡ Ἱεραρχία ὡς διάδοχος τῶν Ἀποστόλων ἐκπροσωποῦντων αὐτὸν τοῦτον τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου λεχθέν, “ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ” (Λουκ. 10, 16). Ἡ οὕτως ὀργανωμένη Ἐκκλησία ἀσκεῖ τὴν ὑψίστην πνευματικὴν αὐθεντίαν καὶ διοικήσιν ἐπὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων, αἱ δὲ ἐνέργειαι τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν τούτων διαδόχων ἐπισκόπων ἔχουν ἄμεσον πραγματικὸν ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ σωτηρίας τῶν πιστῶν. Τούτους ἔχει ἐμπιστευθῇ ἀκριβῶς ὁ Κύριος εἰς τὴν φροντίδα καὶ τὴν πατρικὴν στοργὴν τῶν ἐκπροσώπων Αὐτοῦ ἐπὶ γῆς λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας. “Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ” (Ματθ. 18, 18). Ἐκ τῶν λόγων τούτων τοῦ Κυρίου διαφαίνεται καθαρῶς ὁ ἠθελημένος ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἱεραρχικὸς χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς διοικητικῆς καὶ πνευματικῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν οἱ διὰ τοῦ ἰδιαίτερου χαρίσματος τοῦ “δεσμεῖν καὶ λύειν”, διὰ τῆς δυνάμεως δηλονότι νὰ χορηγοῦν ἢ νὰ ἀναστέλλουν τὴν ἐπενέργειαν τῆς λυτρούσης, συγχωρούσης καὶ

ἀνακαινιζούσης ἢ σωζούσης θείας χάριτος, ἐφοδιαζόμενοι Ἀπόστολοι. Τὴν αὐτὴν δύναμιν κατέχουν κατ’ ἀνάγκην καὶ οἱ τούτων διάδοχοι ἐπίσκοποι, ἐφ’ ὅσον καὶ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους ἔξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὁρατὴ ἐπὶ τῆς γῆς Ἐκκλησία καὶ ἱστορικὴ δρᾶσις αὐτῆς εἰς τὸν κόσμον, τοῦ Κυρίου ἐπαγγελλομένου τὴν ἔξακολουθητικὴν αὐτοῦ συμπαράστασιν δι’ ἑαυτοῦ (Ματθ. 28, 20), ὡς καὶ διὰ τοῦ Πνεύματος Αὐτοῦ (Ἰωάνν. 14, 16-17).

Κύριος θεσμὸς τῆς ἱστορικῆς ἐν τῷ κόσμῳ δρᾶσεως τῆς Ἀγιοτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τῆς εὐδρόμον ὁλκάδος τῶν θελόντων σωθῆναι, ἣς τοὺς οἶακας ἡ πανσθενουργὸς προνοία τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἐνεπιστεύθη εἰς Ὑμᾶς, τυγχάνει συνωδὰ ἀρχαιοπαράδοτῳ ἔθει ἢ περὶ Ὑμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος δι’ ἣς ἡ κατ’ Ἀλβανίαν συνεκλεκτὴ διοικεῖται Συνοδικῶς βεβαιοῦσα τὴν δύναμιν καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Συνοδικότητος, τοῦ ἱεροῦ δεσμοῦ τῆς ἀδελφότητος ἡμῶν, ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς παρόντα “ζωῆς τὸν Κύριον” καὶ βουλευομένης κατὰ τὴν ὀλικὴν πίστιν τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Ἡ περὶ Ὑμᾶς Ἱερὰ Σύνοδος ἀνυστάκτως μερμνᾷ διὰ τὴν τήρησιν τῶν Δογμάτων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων, διὰ τὴν ἐνότητα τῆς Πίστεως, ὡς καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς τοῦ πληρώματος Αὐτῆς, τὴν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ εὐπρέπειαν καὶ πᾶν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἀφορῶν θέμα.

Μακαριώτατε,

Εἰς τὸ σεπτὸν παλλάδιον τῆς ἐν Ἑλλάδι Ὁρθόδοξου Συνοδικότητος, ἐνθα λειτουργεῖ ἐν ἀγάπῃ, ἐνότητι καὶ ἐλευθερίᾳ ὁ ἱερὸς οὗτος θεσμὸς διὰ τῆς καλλιεργείας ἀρρήκτων δεσμῶν συμφωνίας εἰς τὰ οὐσιώδη, ἐλευθερίας εἰς τὰς γνώμας, ὁμοφωνίας εἰς τὰς ἀποφάσεις ὥστε “ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη (νὰ) σώζῃ τὸν σύνδεσμον τῆς εἰρήνης” (Ἰωάννης Χρυσόστομος, ὁμιλ. ξβ’, 60) ὑποδεχόμεθα τὴν κλητὴν ταύτην καὶ ἀγίαν ἡμέραν Ὑμᾶς τὸν τηλεκλυτὸν Ἀρχιεπίσκοπον Τιράνων καὶ Πάσης

Ἀπὸ τὴ συνάντησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου μετὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς κ.Α.τ. Κα - κλαμάνη. Δεξιὰ ὁ Γραμματεὺς τῆς Διακοινοβουλευτικῆς Συνέλευσης γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία βουλευτῆς κ.Στ. Παπαθε - μελῆς.

Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιον, ὅστις τοῦτο μὲν ἐνωτι - σθεῖς ἐν τῇ ἀγαπῶσῃ Αὐτοῦ καρδίᾳ τὴν θεόρρη - τον ἐντολὴν “Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ Εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει” (Μάρκ. ιστ’ 15), ἐργάσθη ὠκύπους ἀκαμάτως καὶ μετ’ ἐνθέου ζήλου εἰς χώρας, ἐτοίμους πρὸς θερισμόν, ὥς καὶ ἐκ τῆς Ἑδρας τοῦ, ἐν τῷ κλεινῷ ἄστει τῶν Ἀθηνῶν, Πανεπιστημίου ἐθεράπευσεν τὴν Ἱερὰν Ἐπιστήμην μελετῶν τε καὶ ἐρευνῶν καὶ διδάσκων ὥστε “ἐνδοξάζεσθαι (ὁ Θεὸς) ἐν τοῖς θαυμασίοις Αὐτοῦ” (Σοφ. Σειράχ λη’ 8) τοῦτο δὲ ὡς ἀπαστρά - πτων Ἄγγελος ἐκάθησεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον τῆς ἐπὶ ἔτη δεδιωγμένης διὰ τὸ Πάντιμον καὶ Μεγαλο - πρεπὲς Ὄνομα τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, τῆς ἐκ τῆς τέφρας Αὐτῆς ἀναστάσης καὶ ἐπὶ ἔτη πλεῖστα φοινηχθεῖ - σης ταῖς ῥανίσι τῶν αἱμάτων τῶν ὑπὲρ τῆς πίστε - ως ἡμῶν μαρτυρησάντων τιμίων μελῶν Αὐτῆς καὶ

δροσισθείσης ταῖς τῶν δακρύων ῥοαῖς τῶν θρη - νούντων ἐν τῷ καιρῷ τοῦ ἀντιθέου καὶ ἀπηνουῶς διωγμοῦ.

Πρὸς τούτοις, ἡ Ὑμετέρα θεοφροῦρητος Μα - καριότης ἐσαγήνευσεν “πάντα τὰ ἔθνη” διὰ τῆς μετριοπαθείας, δι’ ἧς ἀντιμετωπίζει τὰ ἀναφνόμε - να προβλήματα, τῆς εὐρύτητος τῶν ἀντιλήψεων περὶ τῶν θεμάτων ἅτινα ἐνδιαφέρουν τὸν ἄνθρω - πον, τοῦ σεβασμοῦ εἰς τὴν ἑτερότητα τῶν ἀλλοδό - ξων καὶ ἀλλοπίστων πρὸς τοὺς ὁποίους συμπερι - φέρεται ἄνευ μισαλλοδοξίας, στοιχείων τῆς προ - σωπικότητος Ὑμῶν, τὰ ὁποῖα συνέβαλον εἰς τὴν ἐπίτευξιν τῆς ἐπιβιώσεως καὶ καταξιώσεως Ὑμῶν μεταξὺ ἑτεροθρήσκων, ἀκόμη καὶ ἐχθρικῶν λαῶν, προσφέρουσα εἰς αὐτοὺς τὴν ἄνευ διακρίσεως ἀγάπην. Διὰ τῆς Ὑμετέρας ταύτης παρουσίας ἐτι - μῆθη καὶ ἡ Ἀγιοτάτη καθ’ Ἑλλάδα Ἐκκλησία, τῆς ὁποίας ἐτνυχάνετε Κληρικὸς καὶ ἡ ὁποία προθύ -

Οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας κ.κ. Χριστόδουλος καὶ Ἀναστάσιος μετὸν Ἰουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Α. Παπανδρέου.

μῶς συγκατετέθη διὰ τὴν χρησιμοποίησιν Ὑμῶν εἰς τὴν Διακονίαν τοῦ ἐμπεριστάτου Ἀλβανικοῦ Λαοῦ.

Ὅθεν ἡ Ἀγιοτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔκρινεν ἀσμένως ἐν τῇ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς τῆς 22ας παριππεύσαντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ἄξιον καὶ δίκαιον τιμῆσαι τὴν Ὑμετέραν πολυφύλητον Μακαριότητα, ἀπονείμει δ' Αὐτῇ τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Παρασήμερου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, θεμελιωτοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ἀγίων Ἐκκλησιῶν, εὐχόμενῃ ἐκ μέσης καρδίας, ὅπως ἡ Ἀρχιερατεία Ὑμῶν ἐν τῇ Ἀποστολικῇ καὶ μαρτυρικῇ Ὑμῶν Καθέδρᾳ ἧ μακρὰ καὶ γαληνῶσα, ἄληστον τοῖς ἐπιγιγνομένοις μνήμην καταλιμπάνουσα.

Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἀπὸ τὸν Μακ. κ. Χριστόδουλο, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος ἔκανε τὴν παρακάτω ἀντιφώνησιν:

Μακαριώτατε καὶ περισπούδαστε Ἅγιε Ἀδελφέ, Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Χριστόδουλε, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Σύνοδοι, Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

“Χάρις τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῇ Αὐτοῦ δωρεᾷ” (Β' Κορ. 9:15), τῆς ἐπὶ τῷ αὐτῷ συνάξεως ἐν τῇ ἀγάπῃ Του. Ἐκ βάθους ψυχῆς εὐχαριστῶ Ὑμᾶς διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν νὰ ἀπονείμειτε εἰς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα τὴν ἀνωτάτην διάκρισιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ διὰ τὴν φιλόφρονα παρουσίαν τῆς ταπεινῆς ἐκκλησιαστικῆς διακονίας μου. Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ εὐγένεια Ὑμῶν ἐνεργοῦν ἐν προκειμένῳ ὡς φακὸς μεγεθύνων τὴν πτωχὴν προσφορὰν μου. Μὲ τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, διαπιστώνομεν πόσον πτωχὰ καὶ εὐθραστα εἶναι τὰ ἔργα μας. Συνειδητοποιοῦμεν σαφέστερον ὅτι “ἔχομεν τὸν θησαυρὸν τοῦτον (τῆς γνώσεως τοῦ Χριστοῦ) ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἧ τοῦ Θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν”

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὸν κοσμήτορα Καθηγητὴ κ. Κων. Σκουτέρη καὶ τὸν Καθηγητὴ κ. Σπ. Κοντογιάννη.

(Β' Κορ. 4:7).

Ἀποτελεῖ δι' ἐμὲ ἰδιαίτεραν εὐλογίαν, νὰ ἀπευθύνωμαι εἰς τὴν ἐκλεκτὴν αὐτὴν Σύναξιν, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχουν ἐπιφανεῖς προσωπικότητες τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης. Καθὼς εὐρίσκομαι εἰς τὴν αἰθουσάν αὐτήν, διὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὴν ἐπὶ δεκαετίαν διακονίαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἀνακαλῶ εἰς τὸν νοῦν πολλὰς ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν εἰκοσαετὴ ἐκκλησιαστικὴν θητείαν μου εἰς τοὺς χώρους αὐτοὺς. Ἰδιαίτερος ὅμως ἐνθυμοῦμαι, ὅτι πρὸ 40 ἐτῶν εἶχον τὴν χαρὰν νὰ ὁμιλήσω εἰς τὸ φοιτητικὸν ἀκροατήριον τοῦ τότε Οἰκοτροφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Ἡ ὁμιλία ἐκείνη, μὲ θέμα “Ἡ λησμονημένη ἐντολή” συνεδέθη πρὸς ὅσα ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ συμβοῦν εἰς τὸν ὁμιλοῦντα μέχρι τῆς σήμερον.

Παλαιότερον, τὸ “ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ... ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς” εἶχε συν-

δεθῇ κυρίως μὲ ἐννοίας γεωγραφικὰς, εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀφρικῆς. Ποτὲ δὲν εἶχον σκεφθῇ ὅτι “τὰ ἔσχατα” ἠδύναντο νὰ εἶναι τόσον πλησίον, εἰς τὴν γειτονικὴν χώραν, ὅπου εἷς ὁλόκληρος λαὸς ἐπὶ δεκαετίας ἔζη ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ Ἄδου, τοῦ ἀθεῖστο καὶ καθεστῶτος. Ὅφειλω μάλιστα νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν ἐπρόκειτο νὰ μείνω εἰς τὸν τόπον ὅπου τῶρα ἐργάζομαι, ἐὰν δὲν εἶχε προηγηθῇ ἡ πνευματικὴ ζύμωσις, μὲ ἀφετηρίαν τὴν ὁμιλίαν ἐκείνην. Οὕτως, ἡ πρόσφατος ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας συνδέεται καὶ μὲ τὴν αἰθουσάν αὐτήν.

Βεβαίως, τὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς διαλελυμένης Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας ἔλαβε τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Ἐκολούθησεν ὅμως ἡ συμπαράστασις, ἄμεσος ἢ ἔμμεσος, γνωστῶν καὶ ἀγνωστῶν, ἐπωνύμων καὶ ἀνωνύμων, πιστῶν ἀνηκόντων τόσον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλά-

δος. Θὰ αἰσθανώμεθα πάντοτε τὸ χρέος νὰ ἐκφράζωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας διὰ τὴν πολὺτιμον αὐτὴν βοήθειαν.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας ἀνάγουν τὴν ἰδρυσίν των εἰς τὸν Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν εἶναι φυσικὸν νὰ στρέφει ἐπιμόνως τὴν προσοχήν μας, πρῶτον, εἰς τὸν θεολογικὸν στοχασμὸν τοῦ Παύλου, δεύτερον, εἰς τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ ἦθος αὐτοῦ, καὶ τρίτον, εἰς τὸν ἀποστολικὸν αὐτοῦ ζῆλον.

1. Ὁ θεολογικὸς στοχασμὸς του, μὲ σταθερὸν κέντρον τὸν Χριστόν, τὴν κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφέρεται εἰς τὴν πορείαν ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος. Αἱ λέξεις “πᾶς”, “πάντες”, “τὰ πάντα”, ἐπανέρχονται εἰς τὰ κείμενά του. Τὸν ἀπασχολεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς, φυλῆς ἢ γλώσσης, καὶ ζητεῖ νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι ὁ Χριστός, “ἡ ἐλπίς τῆς δόξης”, εἶναι τὸ πρότυπον εἰς τὸ ὁποῖον σταθερὰ ὀφείλει νὰ προσβλέπῃ διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα. Τὸν Χριστόν ὁ Παῦλος καταγγέλλει, νουθετῶν “πάντα ἄνθρωπον”, διδάσκων “πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ”, ἵνα παραστήσῃ “πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ” (Κολ. 1:28). Ὁ θεολογικὸς στοχασμὸς του, ἀδιαλείπτως ἀναφέρεται εἰς τὸ “μυστήριον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ... εἰς οἶκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ” (Εφεσ. 1:10).

Μὲ τὸν ὑψιπετῆ διαλογισμὸν τοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προσέφερεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμόν, καὶ μέσῳ αὐτοῦ εἰς τὸν παγκόσμιον, στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνέβαλον εἰς τὴν ἐκπληκτικὴν ἀνάπτυξίν του. α) Τὴν ἀποκάλυψιν τῆς δυναμικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης ἐντὸς τῆς ἱστορίας, αἱ ὁποῖαι τοποθετοῦν εἰς νέαν βάσιν τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις καὶ τὰς σχέσεις μὲ τὸν προσωπικὸν Θεόν. β) Τὴν πίστιν εἰς τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως λογικῶς ἀδύνατον. Ἐφεσιν, ἡ ὁποία ὠδήγησεν εἰς γενικωτέραν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας –καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς– πέραν τῶν φαινομένων καὶ τῆς ἀπλῆς ἀναγκαιότητος. γ) Μίαν νέαν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν πρὸς συνεχῆ ἐπέκτασιν εἰς τὸν πνευματικὸν βίον, ἡ ὁποία ἀναδιπλώνει ὅλας τὰς ἀνθρω-

πίνους δυνάμεις, πρὸς συνεχῆ μεταμορφωτικὴν πορείαν τοῦ κόσμου.

Ὁ δημιουργικὸς αὐτὸς στοχασμὸς τοῦ Παύλου ἐπηρέασε ἀποφασιστικῶς ὁλόκληρον τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εὐρύτερον, τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸν εἶχον ὡς ἀφετηρίαν ἀμέτρητοι ἐργάται τοῦ Εὐαγγελίου, μόνιμοι κάτοικοι ἢ παρεπίδημοι ἐν Ἀθήναις: ἐπίσκοποι, φιλόσοφοι, ἀπολογηταί, οἱ ὁποῖοι ἤρχισαν γόνιμον διάλογον μὲ τὴν ἑλληνο-ρωμαϊκὴν διανόησιν, ὅπως ὁ Ἀριστείδης, ὁ Ἀθηναγόρας, ὁ Κλήμης· θεολόγοι οἱ ὁποῖοι προώθησαν τὴν δημιουργικὴν ἀνάγκασιν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς σκέψεως, ὅπως ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ὁ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, οἱ ὁποῖοι ἐσπούδασαν ἐνταῦθα· φωτισμένοι ἱεραπόστολοι εἰς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν, ὅπως ὁ Γρηγόριος ὁ Θαυματουργὸς καὶ ὁ Θεόδωρος ἀρχιεπίσκοπος Καντερβουργίας. Ἀμέτρητοι ἅγιοι, μάρτυρες, οἱ οἱ, ἀπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἕως τοῦ Νεκταρίου Πενταπόλεως. Γόνιμα ρεύματα ἐπίσης, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίαις ἀρδεύουν τὸν ὀρθόδοξον κόσμον, ὅπως τὸ βιβλικόν, τὸ θεολογικο-πατερικόν, τὸ μοναχικόν, τὸ ἱεραποστολικόν εἰς νέα σύνορα, ἔχουν σημαντικὰς πηγὰς εἰς τὴν ἔμπνευσιν καὶ δρᾶσιν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐγεννήθησαν, ἔζησαν καὶ ἐτρέφησαν πνευματικῶς εἰς τὴν καθ’ Ἑλλάδα Ἐκκλησίαν.

Καὶ ὁ ἰδικὸς μας θεολογικὸς στοχασμὸς, ὁ ὁποῖος ἐμπνέει καὶ καθοδηγεῖ τὸ ἐκκλησιαστικόν μας ἔργον, ὀφείλει νὰ εἶναι συνεχῆς μελέτη τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, ἐν συναφείᾳ πρὸς τὸν ἐξελισσόμενον κόσμον. Μετὰ τὴν κατάρρευσιν τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος, ἀντὶ τῆς νέας τάξεως, τὴν ὁποίαν ἀνεμένομεν, εὐρέθημεν ἐνώπιον μιᾶς νέας ἀταξίας. Τελευταίως μάλιστα, κατόπιν τοῦ τρομοκρατικοῦ κτυπήματος τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001 ἔχουν ἀνοίξει ἀπύθμενα ἐνδεχόμενα. Τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ὅτι ὅλα τὰ κρίσιμα προβλήματα ἔχουν γίνει πανανθρώπινα. Ἡ ἐξέλιξις αὐτὴ ἀπαιτεῖ νέας προσεγγίσεις ὅχι μόνον ἐκ μέρους τῶν ἐθνικῶν ἡγετῶν καὶ τῆς κοινῆς γνώμης, ἀλλὰ πρωτίστως ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡγεσίαν καὶ τὸν θεολογικὸν στοχασμόν. Ἀποτελοῦν νέας προκλήσεις διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνειδήσιν καὶ δρᾶσιν. Συνιστοῦν

Οί Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας Μακ. Ἀρχιεπίσκοποι κ. Χριστόδουλος καὶ κ. Ἀναστάσιος στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

τὸν νέον, πολύμορφον, πολιτισμόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καλούμεθα νὰ κινηθῶμεν καὶ νὰ μεταγγί-
σωμεν τὸ χριστιανικὸν μήνυμα.

Εἰς τὰς νέας συνθήκας, αἱ ὁποῖαι διαμορφώ-
νονται παγκοσμίως, καλούμεθα, ὅπως ὁ Παῦλος,
νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὸ συγκεκριμένον καὶ τὸ το-
πικόν μὲ προοπτικὴν τὸ καθολικὸν καὶ ἐσχατολο-
γικόν.

2. Πολὺ λόγος γίνεται κατὰ τὰς τελευταίας δε-
καετίας περὶ τῆς ὀρθοδόξου πνευματικότητος. Ἡ
αὐθεντικωτέρα πάντως πηγὴ ἐμπνεύσεως διὰ
μίαν γόνιμον ἐκκλησιαστικὴν διακονίαν, δι' ὅλας
τὰς ἐποχάς, παραμένει ἡ ἐμπειρία τοῦ Παύλου
–ἀστείρευτος πηγὴ κρυσταλλίνου ὕδατος. Καὶ
εἶναι ἀπορίας ἄξιον, πῶς διάφοροι κύκλοι τὴν πα-
ραθεωροῦν προτείνοντες ἐμφιαλωμένα πολύχρω-
μα ὑγρά. Θὰ περιορισθῶ εἰς ἐλάχιστα μόνον στοι-
χεῖα τῆς.

Ὁ πυρὴν τῆς χριστιανικῆς πνευματικότητος

στηρίζεται εἰς τὴν παύλειον φράσιν, “ζῶ δὲ οὐκέτι
ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός”· εἰς τὸν διακαῆ του
πόθον, “τοῦ γνῶναι αὐτόν καὶ τὴν δύναμιν τῆς
ἀναστάσεως αὐτοῦ, συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ” (Φιλιπ. 3:10).

Ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ ταπείνωσις –διὰ τὰς ὁποίας
πολλὴ φιλολογία ἐπὶ ἄλλων βάσεων ἀναπτύσσε-
ται τελευταίως, εὐρίσκουν εἰς τὸν Παῦλον τὸν κα-
λύτερον διδάσκαλον. “Πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος πάν-
τα ἐγκρατεύεται” σημειώνει, διὰ νὰ καταλήξῃ:
“ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως
ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι” (Α΄
Κορ. 9:27). Ἐπαναλαμβάνει ὅτι “χάριτι Θεοῦ εἰμι
ὃ εἰμι” (Α΄ Κορ. 15:10)· τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα
τῆς σκέψεως καὶ τῆς ζωῆς του. Τὰ ἐπιτεύγματα
του δὲν τὸν ὀδηγοῦν εἰς ψευδαισθήσεις μεγαλεί-
ων. Εἰς τὰς δυσμὰς τοῦ βίου του δὲν διστάζει νὰ
δηλώσῃ ὅτι “Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἅμαρ-
τωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ” (Α΄ Τιμ. 1:15).

Πόσον μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ κατάκτησις αὐτή, τὸ ὑποπτευόμεθα ὅσοι εἰς τὰς δυσμὰς τοῦ βίου μας αἰσθανόμεθα ἀνίκανοι νὰ πιστεύσωμεν διὰ τὸν ἑαυτὸν μας καὶ ἐλάχιστον ποσοστὸν αὐτῆς τῆς ἀληθείας.

Κατ' ἐξοχὴν ὁμως ὁ Παῦλος εἶναι ὁ ἀσφαλὲς στεροὺς ὁδηγὸς πρὸς τὴν πνευματικότητα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης. Αἱ ἀναφοραὶ του εἰς τὴν “ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ” (Εφεσ. 3:19) παραμένουν ἀνυπερβλήτοι. Καὶ μόνον ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης εἰς τὴν Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν συμπυκνώνει μὲ τὸν πλέον δυναμικὸν τρόπον τὴν πρωταρχικὴν θέσιν τῆς ἀγάπης εἰς τὴν ὁρθόδοξον πνευματικότητα: “νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μεῖζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη” (13:13).

Ἡ ἀποστολικὴ πνευματικότης θὰ συμβάλει προσέτι εἰς τὴν τόνωσιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοπικὸν καὶ οἰκουμενικὸν ἐπίπεδον. Τάσεις καὶ ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι ὁδηγοῦν εἰς ρήγματα τῆς ἐνότητος τῶν ὁρθοδόξων πρέπει νὰ ἀντιμετωπίζονται μὲ τὴν προτροπὴν τοῦ Παύλου· “ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραότητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν” (Εφεσ. 4:1-6). Ἡ ἐνότης τῆς Ὁρθοδοξίας –μὲ συντονιστὴν τὸ Οἶκουμενικὸν Πατριαρχεῖον– καὶ ἡ ἀλληλοενίσχυσις τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθοῦν ἰδιαίτερος καὶ νὰ βιωθοῦν κατὰ τὴν τρίτην χιλιετίαν. Νὰ ἰσχυροποιηθῇ ἡ συνείδησις ὅλων ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν εἶναι μία συνομοσπονδία τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ ἡ “μία ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία”. Καὶ ἐκάστη τοπικὴ ἀποτελεῖ ἔκφρασιν τῆς μιᾶς αὐτῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ τονίζεται ἀπεριφράστως εἰς τὴν λειτουργικὴν προᾶξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ βιοῦται εἰς τὰς εὐχαριστιακὰς συνάξεις· ὀφείλομεν ὁμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐν τῇ πράξει ἀπαιτοῦνται σοβαρὰ βελτιώσεις.

3. Αἱ ριζικαὶ ἀλλαγαί, τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἡ ἀλματώδης ἀνάπτυξις τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, διαφοροποιοῦν οὐσιαστικῶς τὴν δομὴν τῶν τοπικῶν κοινωνιῶν καὶ τοῦ παγκοσμοῦ χωρὸν, ὅπου ἡ Ἐκκλησία ἀναπτύσσει τὴν ποιμαντικὴν καὶ τὴν ἱεραποστολικὴν αὐτῆς δρασιν. Ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν οἱ κώδικες ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων ἀλλάσσουν. Πρόκειται περὶ ἀλλαγῶν εἰς τὸ σύστημα σκέψεως, κρίσεως, ἀλληλεξαρτήσεως, αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν τὸν χαρακτῆρα τῶν ἀνθρώπων καὶ διαμορφώνουν νέον τύπον προσωπικότητος. Ἡ ἀπολυτοποίησις καὶ ἡ προσκόλλησις εἰς παρωχημένας ἐποχιακὰς μορφὰς θὰ μᾶς ὠδήγουν εἰς ἀπομόνωσιν. Ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῇ ἀποστολικῇ αὐτῆς εὐθύνῃ, δὲν διακαιοῦται νὰ περιορισθῇ εἰς ἐπιφανειακὴν κινδυνολογίαν. Ὅφείλει νὰ ἐξετάσῃ εἰς βάθος τὰ νέα δεδομένα, νὰ τὰ κατανοῇ, καὶ διὰ τῶν νέων διαύλων νὰ προσφέρῃ τὸ αἰώνιον μῆνυμά της.

Οὕτω, καλούμεθα ὅχι νὰ ἀντιγράφωμεν τὸ παρελθόν, ἀλλὰ, μὲ ὁδηγὸν τὸ ἀποστολικὸν πνεῦμα τοῦ Παύλου, νὰ προχωρήσωμεν εἰς ἔξοδον ἀπὸ τὰς καθιερωμένας ἀντιλήψεις, πρὸς ἕνα ἄλλον πολιτισμικὸν χωρὸχρονον, ἄγνωστον ἴσως μέχρι τοῦδε εἰς ἡμᾶς, ὁ ὁποῖος ὁμως δὲν παύει νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν Θεὸν –δὲν ἐννοῶ τόσον χωρὸν γεωγραφικόν, ὅσον πνευματικόν, πολιτισμικόν. Τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν DNA πρέπει νὰ διατηρήσῃ χρωμοσώματα τοῦ ἀποστολικοῦ ζήλου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅστις ἐγέννησεν τὰς τοπικὰς ἡμῶν Ἐκκλησίας –“ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μνηταί μου γίνεσθε” (Α' Κορ. 4:15-16). Δι' ἐκεῖνον, ἡ ἀποστολικὴ προσπάθεια ἦτο ἀδήριτος ἐσωτερικὴ ἀνάγκη. “Εὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα. ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ δέ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι” (Α' Κορ. 9:16). Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία –ὡς “μία ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία”– καλεῖται νὰ προσφέρῃ ὁλόκληρον τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον τοὺς ἐγγυὲς καὶ τοὺς μακράν, καὶ νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τὸν ὅλον ἄνθρωπον, διὰ πᾶσαν ἔκφρασιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Θεωρητικῶς, αὐτὰ δὲν ἀμφισβητοῦνται πλέον ἀπὸ τοὺς ὁρθοδόξους. Ἐν τούτοις, κατὰ κανόνα,

Ἀπὸ τὴ συνάντησιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου μετὸν Πρωθυπουργὸ κ. Κώστα Σημίτη. Δεξιὰ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, πού τὸν συνόδευσε.

τὰ ἐνδιαφέροντα ἡμῶν ἐξακολουθοῦν νὰ περιορίζονται εἰς τὸ τοπικόν, εἰς τὸν ἐθνικὸν χώρον, εἰς τὴν λεγομένην “ἐσωτερικὴν ἱεραποστολήν”. Παραθεωροῦμεν ὁμως συνήθως ὅτι ὁ ὅρος οὗτος προήλθεν ἀπὸ τὴν εὐσεβιστικὴν γερμανικὴν ὁρολογίαν “innere mission”. Καὶ εἶναι δραματικὸν νὰ τὴν ἐπικαλούμεθα πρὸς ἀναστολήν ἢ καὶ ματαίωσιν μιᾶς σαφοῦς ἐντολῆς τοῦ Χριστοῦ, τοῦ χρέους τὸ ὁποῖον Ἐκεῖνος προσδιορίζει μετὰ ἀναμφισβήτητον σαφήνειαν, “Πορευθέντες μαθητεύσατε...”. Μὴν περιορισθῆτε εἰς τὰ γνωστὰ περιβάλλοντα. Ἡ ὀρθὴ κατανόησις καὶ βίωσις τοῦ ἀποστολικοῦ μας χρέους, τόσο εἰς τὸ τοπικὸν πλαίσιον ὅσον καὶ εἰς τὸ παγκόσμιον, ἀποτελοῦν πρωταρχικὸν αἶτημα τῆς συγχρόνου ὀρθοδόξου σκέψεως καὶ διακονίας. Οἰαδήποτε μορφὴ πολώσεως μεταξὺ τῶν δύο ὁδηγεῖ πρὸς μίαν λανθασμένην πνευματικότητα, ἢ ὁποία τελικὰ ἀρνεῖται τὸ ὀρθόδοξον φρόνημα.

Τὸ βασικὸν βιβλικὸν χωρίον, τὸ ὁποῖον συγχρόνως καθορίζει τὸν ἄμεσον, τὸν τοπικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν εὐρύτερον, τὸν οἰκουμενικὸν χαρακτήρα τῆς ὀρθοδόξου εὐθύνης καὶ μαρτυρίας, καὶ διαλύει οἰανδήποτε τάσιν πολώσεως, παραμένει ὁ τελευταῖος λόγος τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς μαθητάς Του: “Καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς” (Πράξ. 1:8).

Εἰς τὴν σύγχρονον παγκόσμιον ἀναζήτησιν αἱ ἰδέαι ἔχουν τὴν ἰδικήν των δυναμικὴν καὶ ἡ ὀρθόδοξος πρότασις ζωῆς διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν ἐν Χριστῷ, διὰ τὴν νοηματοδότησιν τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, πρέπει νὰ μεταφέρεται πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν. Εἰς τὰς συγχρόνους συνθήκας οὐδεμία τοπικὴ Ἐκκλησία εἶναι δυνατὸν νὰ κλεισθῇ εἰς τὸν ἑαυτὸν της. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι, ἐνωμένοι οἱ ὀρθόδοξοι, νὰ συμμετέχωμεν εἰς τὰς ἀναζητήσεις αἱ ὁποῖαι συντελοῦνται

τόσον εἰς διαχριστιανικοὺς κύκλους ὅσον καὶ δια -
θρησκειακούς. “Ἐλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς
τε καὶ ἀνοήτοις, ὀφειλέτης εἰμί” (Ρωμ. 1:14), καθο -
ρίζει ἡ ἀποστολικὴ συνείδησις τοῦ Ἀποστόλου
Παύλου.

Μακαριώτατε, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί.
Ἐλάβομεν τὸ θάρρος νὰ ἐπεκταθῶμεν εἰς τὰς
προηγηθείσας σκέψεις γνωρίζοντες ὅτι ὁ στοχα -
σμός, ἡ πνευματικότης καὶ ὁ ἀποστολικὸς ζῆλος
τοῦ Ἀποστόλου Παύλου διατηροῦν διαχρονικὴν
ἐπικαιρότητα δι’ ὅλους ὅσοι διακονοῦμεν τὴν
Ἐκκλησίαν. Χαίρομεν ἰδιαίτερος καὶ αἰσθανόμε -
θα καύχην, διότι κατὰ τὴν θεοφιλῆ πομαντο -
ρίαν Ὑμῶν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεχίζει τὴν
ὑπέροχον Παύλειον παράδοσιν, ἀναζητοῦσα καὶ
νέας μορφὰς ἐκφράσεως τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς δυ -
νάμεως τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὴν κρίσιμον ἐποχὴν
τῶν ραγδαίων ἀλλαγῶν, τὴν ὁποίαν ζῶμεν.

Ἐκφράζοντες “ἔτι καὶ ἔτι” τὴν εὐγνωμοσύνην
ἡμῶν διὰ τὴν εὐγενῆ φιλοξενίαν, τὴν ὁποίαν ἀπο -
λαμβάνομεν, εὐχόμεθα ταπεινῶς ὅλοι ὅσοι ἀποτε -
λοῦμεν τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἀλβανίας, καὶ ἐκ μέρους τοῦ ὀρθοδόξου ποιμνίου
ἡμῶν, ὅπως τὸ Πανάγιον Πνεῦμα ἐμπνέη καὶ ἐνι -
σχύη τοὺς ἀγῶνας τῆς Ὑμετέρας περισπουδά -
στου Μακαριότητος καὶ ὅλων τῶν προσφιλῶν Σε -
βασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ
κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως στη -
ρίξῃ τὰς ἐνεργείας Ὑμῶν καὶ ἀγιάξῃ ὁλόκληρον
τὴν ζωὴν Ὑμῶν, ἵνα ὁδηγῆτε τὸν πολυτάλαντον
λαὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς νέαν δημι -
ουργικὴν παρουσίαν καὶ δρᾶσιν κατὰ τὰς κρίσι -
μους ἡμέρας, τὰς ὁποίας ζῶμεν εἰς τὴν πλήρη
ἀπροόπτων ἐποχὴν, ἡ ὁποία ἔρχεται, “ἀφορῶντες
εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰη -
σοῦν” (Εβρ. 12:1).

Στὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας.

Στὸ Πανεπιστήμιο Πειραιῶς

Τὴν 1η μεταμεσημβρινὴ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀναστάσιος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπί -
σκοπο Χριστόδουλο, τοὺς Μητροπολίτες Βερατί -
ου καὶ Κορυτσᾶς, Μαντινείας καὶ Κυνουρίας,
Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας, ἐπισκέφθηκε τὸν

Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας κ. Κων -
σταντῖνο Στεφανόπουλο. Ἀνταλλάχθηκαν ἀνα -
μνηστικά δῶρα. Ὁ κ. Στεφανόπουλος ἔχει ἤδη
ἀπονείμει στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Ἀναστά -
σιο τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διάκριση τῆς Ἑλλη -
νικῆς Πολιτείας.

Κατόπιν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἐπισκέ -
φθηκε τὴν Ἱ. Μονὴ Θεομήτορος στὴν Ἡλιούπολη
καὶ τὰ Ἐκπαιδευτήρια ποὺ στεγάζονται σ’ αὐτὴν
καὶ παρακάθησε σὲ γεῦμα ποὺ παρέθεσε ἡ Ἱ.
Μονὴ πρὸς τιμὴν του. Ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος συ -
νεχάρη τὴ γυναικεία ἀδελφότητα γιὰ τὸν ἱεραπο -
στολικό της ζῆλο καὶ τὴν ἐντονη χριστιανικὴ της
παρουσία στὸν σύγχρονο κόσμο.

Τὸ ἀπόγευμα μετέβη στὸ Πανεπιστήμιο Πει -
ραιῶς, τὸ ὁποῖον τὸν ἀναγόρευσε Ἐπίτιμο Διδά -
κτορα τοῦ Τμήματος Διεθνῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν
Σπουδῶν. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ὁ Μακ. κ.
Ἀναστάσιος γεννήθηκε στὸν Πειραιά. Ἐκτὸς ἀπὸ
τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Χριστόδουλο καὶ τοὺς
συνοδοὺς ἱερεῖς, παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Πειραιῶς καὶ Νέου Φαλήρου κ. Καλλίνικος καὶ
πολλοὶ ἐπίσημοι, βουλευτές, μέλη τῆς τοπικῆς κοι -
νωνίας κ.λπ. Τὴν ἐκδήλωση πλαισίωσε ἡ Βυζαν -
τινὴ Χορωδία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς. Τὸ
βράδυ ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς
Καθηγητῆς κ. Βασίλειος Μπένος παρέθεσε δεῖ -
πνο πρὸς τιμὴν τοῦ Μακ. κ. Ἀναστασίου στὸν
Ναυτικὸ Ὅμιλο Πειραιῶς, στὸν ὁποῖον παρακά -
θησαν ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Ἀναστάσιος ἐξε -
φώνησε κατὰ τὴν ἀναγόρευσή του ὁμιλία μὲ θέ -
μα: “Ἡ συμβολὴ στὴν ὑπερνίκηση τῆς βίας - ἄμε -
σο ἐνδιαφέρον καὶ χρέος τῶν Ἐκκλησιῶν”. Προ -
σφωνώντας τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας κατὰ
τὴν τελετὴ τῆς ἀναγόρευσής του σὲ Ἐπίτιμο Δι -
δάκτορα τοῦ Πανεπιστημίου Πειραιῶς ὁ Πρύτα -
νης κ. Μπένος ἀναφέρθηκε στὸ μεγάλο ἐπιστημο -
νικό, ἀλλὰ καὶ ἱεραποστολικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο
του καὶ στὴν πολυσχιδὴ προσφορά του τὰ τελευ -
ταῖα 10 χρόνια στὴν Ἀλβανία. Τὰ ψηφίσματα
ἀνέγνωσαν οἱ Καθηγητὲς Παπαστάμκος καὶ Ε.
Δαρζέντας, ἐνῶ ἐγκόλπιο τοῦ ἐπέδωσε ὁ κ. Ζαχα -
ρίας Πορταλάκης.

Στό Δῆμο Ἀθηναίων.**Μέ πολιτειακούς παράγοντες**

Τό πρωϊ τῆς Τρίτης 6 Νοεμβρίου, μετά ἀπό ἐπίσκεψη στόν Βρεφονηπιακό Σταθμό τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν στοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους Ἀττικῆς, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιος μετέβη στό Παλαιό Δημαρχεῖο, ὅπου κατὰ τὴ διάρκεια ἐπίσημης τελετῆς ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημήτριος Ἀβραμόπουλος τοῦ ἀπένευμε το μετᾶλλιο τιμῆς καὶ εὐποΐας τῆς πόλης.

Τό μεσημέρι, στίς 12, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος συναντήθηκε μὲ τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου καὶ στίς 13.30 μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Ἀπόστολο Κακλαμάνη. Εἶχαν γόνιμες συζητήσεις καὶ ὁ κ. Κακλαμάνης ἀπένευμε στόν κ. Ἀναστάσιο τὸ μετᾶλλιο τῆς Βουλῆς.

Στίς 14.00 ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Α. Παπανδρέου παρέθεσε ἐκ μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας στό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν ἐπίσημο γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου, μὲ τὸν ὁποῖο ἀντάλλαξαν ἀναμνηστικά δῶρα. Προηγούμενως εἶχαν ἐνδιαφέρουσα συζήτηση. Στό γεῦμα παρακάθησε ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος κ.ἄ. ἐπίσημοι.

Στὴ Θεολογικὴ Σχολή.**Μέ τὸν Πρωθυπουργὸ Κ. Σημίτη**

Τὴν Τετάρτη 7 Νοεμβρίου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος ἐπισκέφθηκε τὴ Θεολογικὴ Σχολή, ὅπου ἔγινε δεκτὸς μὲ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς φοιτητὲς. Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἐξελέγη τὸν Ἰούλιο 1976 Τακτικὸς Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας τῶν Θρησκευμάτων στὴ Σχολή καὶ διέτέλεσε Διευθυντὴς τοῦ Τομέα Θερησκευολογίας-Κοινωνιολογίας τοῦ Ποιμαντικοῦ Τμήματος (1983-1986), Συγκλητικὸς καὶ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς (1983-1986). Τὸν Μακ. κ. Ἀναστάσιο προσφώνησε μὲ πολλὴ ἀγάπη ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Καθηγητὴς κ. Κων. Σκουτέρης καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἀπάντησε ἰδιαίτερα συγκινημένος. Ἀκολούθησε δεξίωση.

Στίς 12.30 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀναστάσιος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ἐπισκέφθηκε τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Κώστα Σημίτη στό Μέγαρο Μαξίμου καὶ εἶχε ἐγκάρδια συνάντησή μαζί του. Ἀνταλλάχθηκαν ἀναμνηστικά δῶρα.

Στίς 13.30 ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἐπισκέφθηκε τὴν Ἱ. Μονὴ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Καρέα, ὅπου τὸν ὑποδέχθηκαν ὁ οἰκείος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ καὶ ἡ γυναικεῖα μοναστικὴ ἀδελφότητα. Ἀναπέμφθηκε Δέηση στό Καθολικὸ καὶ παρατέθηκε Γεῦμα στὴν Τράπεζα, κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ Σεβ. κ. Δανιὴλ καὶ ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος ἔκαναν θερμὲς προπώσεις.

Τὸ ἀπόγευμα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἐπισκέφθηκε τὴν Ἑστία Νέας Σμύρνης, ὅπου ἀνακηρύχθηκε Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς κατὰ τὴ διάρκεια σεμνῆς τελετῆς. Στίς 21.00 παρακάθησε σὲ Δεῖπνο πού παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς καὶ Νέου Φαλήρου κ. Καλλίνικος.

Στὴ Ριζάρειο Σχολὴ καὶ τὴν Ἀκαδημία

Τὸ πρωϊ τῆς Πέμπτης 8 Νοεμβρίου, κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία μας ἐόρταζε τὴ Σύνταξη τῶν Ἀγίων Ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τῶν λοιπῶν ἀσωμάτων Δυνάμεων, ἦταν ἀφιερωμένο στὴν ἐπίσκεψη τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου στὴ Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ στό Χαλάνδρι. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας χοροστάτησε στόν Ὅρθρο καὶ προεξήρχε στὴ Θεία Λειτουργία πού τελέσθηκε μὲ τὴ συμμετοχὴ Ἀρχιερέων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν στόν Ἱ. Ναὸ τῆς Σχολῆς. Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος συμπροσευχόταν στό Ἱερὸ Βῆμα. Στίς 11.00 πραγματοποιήθηκε στὴ μεγάλη αἴθουσα τελετῶν τῆς Σχολῆς συνάντηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀναστασίου μὲ τοὺς Καθηγητὲς καὶ τοὺς ἱεροσπουδαστὲς τῆς Σχολῆς. Τὸ μεσημέρι, οἱ δύο Προκαθήμενοι παρακάθησαν σὲ γεῦμα πού παρέθεσε πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Ἀναστασίου ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Σχολῆς

Καθηγητῆς κ. Πέτρος Γέμτος.

Τὸ ἀπόγευμα πραγματοποιήθηκε στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος τυγχάνει Ἀντεπιστέλλον μέλος, Ἑκτακτὴ Συνεδρίαση τῶν μελῶν τῆς πρὸς τιμὴν του. Τὸν προσφώνησε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς χώρας Καθηγητῆς κ. Νικόλαος Κονομῆς καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας ἀνέπτυξε τὸ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον καὶ ἐπίκαιρο θέμα «Χριστιανοὶ καὶ Μουσουλμάνοι».

Τὸ πρωῒ τῆς Παρασκευῆς 9 Νοεμβρίου ὁ Μακ. κ. Ἀναστάσιος συναντήθηκε μετὰ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν πολιτικῶν κομμάτων κ.ἄ. ἐπισήμως καὶ στὶς 14.00 ἀναχώρησε μετὰ τὴν πτήση 119 τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀεροπορίας ἀπὸ τὸν Κρατικὸ Ἀερολιμένα «Ἐλευθέριος Βενιζέλος», γιὰ νὰ ἐπιστρέφει μετὰ τὰ τίμια μέλη τῆς συνοδείας τους στὴν ἔδρα του. Τὸν κατευόδωσαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ λοιποὶ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτειακοὶ παράγοντες.

Η ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΑΚ. Α ΑΛΒΑΝΙΑΣ

Ἀρ. πρωτ. 1075

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργεῖ τῆς ἡμῶν Ταπεινότητος, κύριε Χριστόδουλε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἐν Κυρίῳ κατασπασζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Χάριτι Θεοῦ ἐπιστρέψαντες αἰσίως εἰς Ἀλβανίαν, ἀνεπέμψαμεν ὕμνον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἡξίωσεν ἡμᾶς νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὴν Ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπεδαψίλευσεν πλουσιωτάτην τὴν εὐλογίαν Αὐτοῦ, «ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν».

Συγχρόνως αἰσθανόμεθα τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐκφράσωμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τὴν Ὑμετέραν πεφυλημένην Μακαριότητα, τὴν περὶ Αὐτὴν Ἱερὰν Σύνοδον καὶ τὸν εὐλαβῆ κληρὸν καὶ λαὸν τῆς προσφιλοῦς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀκρως τιμητικὴν ὑποδοχὴν, τὴν πλουσιοπάροχον φιλοξενίαν καὶ τὰς πολυπλάγας ἐκδηλώσεις ἀδελφικῆς ἀγάπης, αἷς ἀπηλαύσαμεν μετὰ τῶν συνεκδήμων ἡμῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς εὐλογημένης παραμονῆς ἡμῶν ἐν Ἀθήναις.

Ἀπασα αἱ ἡμέραι ὑπῆρξαν πλήρεις συγκινήσεων· ἐξαίρετως δὲ ἡ Ἀρχιεπισκοπικὴ καὶ Συνοδικὴ Θεία Λειτουργία τῆς 4ης Νοεμβρίου ἥτο ἀληθῆς

μυσταγωγία καὶ θεία δωρεά. Αἱ πνευματικαὶ ἐμπειρίαι τῆς εἰρηνικῆς ταύτης ἐπισκέψεως, θὰ ἀποτελοῦν σταθερὰν πηγὴν παρακλήσεως καὶ ἐνισχύσεως εἰς τὸν τραχὺν δρόμον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν διακονίας.

Ἰδιαιτέρως ἐχάρημεν διαπιστώσαντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν εἰς διαφόρους τομεῖς τῆς ζωῆς καὶ δράσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νέαν δημιουργικὴν πνοὴν καὶ πρόοδον, ὑπὸ τὴν συνεχῆ καθοδήγησιν, τὴν ἀκοίμητον μέριμναν καὶ τὴν ἄοκνον προσπάθειαν τῆς Ὑμετέρας θεοτιμῆτου Μακαριότητος. Συγχαίροντες ὁλοθύμως, προσευχόμεθα διακαῶς πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὅπως ἐμπνέῃ καὶ ἐνδυναμώσῃ Ὑμᾶς εἰς τὰς πολυσχιδεῖς Ὑμῶν εὐθύνas καὶ πρωτοβουλίας, καὶ ἀξιοῖ Ὑμᾶς, ἵνα ὁδηγῆτε τὸν πολυτάλαντον λαὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ, «ἀεὶ τὴν ψυχὴν» ἐπεκτείνοντες –κατὰ τὴν ρῆσιν τοῦ Μ. Βασιλείου– «πρὸς τὸ τοῦ Θεοῦ θέλημα κατὰ σκοπὸν καὶ ἐπιθυμίαν τῆς αὐτοῦ δόξης»

Ἐπὶ τούτοις, κατασπασζόμενοι καὶ αὐθις Ὑμᾶς φιλήματι ὁλοκαρδίου ἀγάπης ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, διατελοῦμεν

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός,
† Ὁ Τιράνων Ἀναστάσιος, πρόεδρος

Ἐν Τιράναις, τῇ 12ῃ Νοεμβρίου 2001

